

***Щоденник
Ельфа***

Наталка Малетич

Щоденник Ельфа

Ілюстрації
Андрій та Діна Нечаєвські

Видавництво Старого Лева

Львів – 2015

УДК 821.161.2-93
ББК 84(4УКР)-44
Г83

Всі діти – ельфи. Принаймні такими вони народжуються. А коли починається їхнє школярське життя – тут вже прозорі крильця мають набути сил і відваги, аби політ вирізнявся прикметами висоти, переможності, товариської підтримки й звичайного порозуміння з колишніми ельфами – батьками. Герої оповідань Наталки Малетич насправді ходять вулицями різних міст і вчаться не в одній і тій же школі, і вподобання у них неоднакові, та все ж вони багато в чому схожі, коли пізнають навколишній світ, коли прагнуть самостійності у вчинках, коли втрапляють в халепу чи успішно долають її наслідки в маминих обіймах. І навіть якщо ви не вважаєте себе ельфом, книга все одно про вас.

*Присвячую доні Вікторії,
яка дуже чекала на цю книгу*

© Видавництво Старого Лева, 2015
Текст © Наталка Малетич, 2015
Ілюстрації © Андрій та Діна Нечаєвські, 2015

Усі права застережено

ISBN 978-617-679-166-9

Свято першого снігу

*Вірю в радість ні з того ні з сього
В ангела що впав із неба
щоб пограти в сніжки.*

Ян Твардовський*

1

– Та зосередьтеся нарешті! Пишемо самостійну!

Класна керівничка, Марта Іванівна, що вчить нас математики, почала швидко записувати на дошці завдання. Крєйда стукала і кришилася, розлітаючись білою порошею – достоту, як сніг за вікном, від якого ми за мить до того не могли відвести очей.

* Переклад з польської Дзвенислави Матіяш (прим. автора).

Клас невдоволено загув і здійняв шум хто чим – падали олівці, шелестіли зошити, скрипіли парти. Святкова магічність першого в році снігу була геть начисто зіпсута двома сердитими словами про самотійну, на яку ніхто не сподівався. Ще й на останньому, шостому уроці!

Я неохоче списувала завдання з дошки, мріючи врешті вирватися з задущливого класу на вулицю. Мріяла не одна я – із самісінького ранку, щойно посипав густий лапатий сніг, ми з однокласниками домовились, що після уроків будуватимемо снігову фортецю і гратимемо у війну проти 6-А. «Бешки» проти «ашок» – то мало бути супер! І ось зараз, на останньому уроці, вчителька підриває наш бойовий дух дурною самотійною! Я не могла зосередитися над завданнями – коли б я була вчителькою, то в такий день повела би своїх учнів гуляти, а не морила уроками! Я би влаштувала справжнісіньке свято першого снігу...

– Христю, знову ти у вікно видивляєшся! Там нема відповіді на рівняння! – обірвала мої мрії вчителька і багатозначно кивнула на годинник над дошкою.

Неохоче я знову взялась до математики, хоч загалом люблю цей урок. Тільки не сьогодні. Ще й Ліза зазирає мені через плече – а в неї ж однаково інший варіант, то нащо очима косити?

Врешті дзвоник визволив нас із учнівської неволі. Ми покидали на вчительській стіл зошити та, заціпаючи на ходу куртки і штовхачись, висипали на вулицю.

– Ого-го! Вони вже почали будувати свою фортецю! – вигукнув наш ватажок Влад, беручись до справи.

Ми теж не ловили ґав – кожен вже котив поперед себе снігову кулю – щораз більшу і більшу. Сніг ліпився добре, тож війна з «ашками» заповідалась на славу. Якби тільки... не мої окуляри! Я мусила постійно змінювати рукавичкою сніжинки зі скелець і злилась, що не бачу чітко наших.

Коли ми з Лізою випхали наші кулі майже на сам верх фортеці, Влад і Юра, улюлюкаючи, почали атаку проти 6-А. Снігові снаряди летіли понад нашими головами. А ми все ліпили нові й нові. Зрідка кидали самі, а більше подавали хлопцям. Вони були на фронті, ми – в тилу. Часом висовувався і хтось із дівчат, і нам навіть вдалося кілька разів поцілити у «ворога», але ми мусили насамперед швидко ліпити нові сніжки – так командував Влад, називаючи то стратегією.

За правилами, той, у кого влучили раз, вважався пораненим, а в кого тричі – вбитим. 6-А, казав Влад, має неправильну стратегію – кожного, хто постійно сам ліпить сніжку,

значно легше «підстрелити». Ось у них уже й край фортеці розвалився. Та раптом...

Ліве скельце моїх окулярів хруснуло і скалки, черкнувши щоку, посипались додолу. Тепер я навіть не могла розгледіти, хто влучив мені сніжкою просто в обличчя.

– Ой, у тебе кров на щоці! – вигукнула Ліза.

І мене миттю оточили дівчата. Я мимоволі притулила до щоки сніжку, щоб так сильно не щеміло. На білому розійшлась невеличка яскраво-червона пляма.

– Треба до медсестри! – гукнула Настя.

– Може, ліпше додому, а то вчителька сваритиме, – запропонувала Карина.

– Ага. Тут вчителька, а вдома – мама, – докинула Софія.

– І нащо ти висовувалась, очкарічка! Тепер ми продули, – сердито кинув Влад, у якого «ашки», скориставшись нашим сум'яттям, влучили тричі. А коли «вбити» ватажка – гра закінчувалась.

– Ти не бачиш, вона справді поранена, – заступилась за мене Ліза, притуляючи мені до щоки паперову серветку.

Влад знітився і грізно загукав до «ворогів»:

– Хто кинув сніжку в Христю?! Придурки, ви їй окуляри розбили!

Невдовзі мене оточили вже й дівчата і хлопці з 6-А. Всі давали якісь поради: легко радити –

не їм же пояснювати моїй мамі, що доведеться лагодити окуляри. Дурні окуляри! Скільки я просила маму купити мені лінзи – он Карина носить, і Настя, і не мають клопоту! Та ні, мама постійно каже: ти ще замала! А тато додає, що і Стів Джобс мав на носі окуляри – і це круто! Ну, якби я була Джобсом, то теж би не комплексувала. Може...

Я не хотіла плакати, та сльози потекли самі, роз'їдаючи порізану щоку, що й без того пекла вогнем.

– Не плач, я скажу твоїй мамі, що то я розбив, – раптом тихо озвався біля мене непоказний «ашка» з нашого будинку – такий дрібний, що всі його називали Дмитриком.

Усі полегшено зітхнули (не доведеться брати провини на себе!) і стали розбирати покидані на купу наплічники та торбинки.

Дмитрик тюпав коло нас із Лізою, тягнувши ще й мій наплічник, і зніяковіло мовчав. Увесь святковий настрій куди й подівся. Ліза щось там радила мені й торохкотіла, аж поки не забігла у свій дім, а далі ми пішли удвох.

– Я справді не хотів, – укотре сказав хлопець, коли я перед своїм під'їздом витягла з кишені понівечені окуляри і стала їх скептично роздивлятися.

– І що я скажу мамі? – зітхнула я.

– Правду.

Дмитрик подався вслід за мною на третій поверх і навіть сам натиснув ґудзик дзвоника на наших дверях.

– Що сталося?! – зойкнула мама, відчинивши нам, і враз приклала долоню до уст, щоб не розбудити мою маленьку сестричку Улянку.

– Вибачте, я розбив Христі окуляри, коли ми грали в снігову війну, – пошепки пояснив Дмитрик, не ховаючи погляду. – Я віддам свою скарбничку, щоб їх полагодити.

Мама сказала «не треба», зітхнула і запросила нас обох заходити. Вона поставила на газ чайник, тим часом промила мені перекисом щоку і заліпила пластиром, чомусь навхрест. Дмитрик усміхнувся:

– Ти – єдиний справді поранений воїн.

Я бачила, що йому й досі ніяково, але раділа, що ані мені, ані Дмитрику не перепало на горіхи. Ми зробили собі канапки до чаю, а зігрівшись, взялись до уроків. Дмитрик чомусь не наважувався піти, аж поки мама не відправила мене по молоко.

– Може, я таки віддам тобі гроші зі скарбнички? – спитав Дмитрик на прощання.

– Мама каже, не треба, – знизала я плечима.

Потім, коли я принесла молоко і мама зварила нам з Улясею кашу, прийшов тато – і посміявся з мого «поранення» та з усієї нашої

снігової війни. Тато порозмовляв з мамою на самоті – і батьки сказали мені, що вже завтра я зможу підібрати лінзи в оптиці.

– Урааааааааа! – не стрималась я і взялась обіймати тата і маму, і кружляти на руках замурзану кашею Улясю.

А тоді тато сказав нам усім одягнутися.

– Навіщо? – запитала мама.

– Підемо до парку гуляти! Адже нині (хіба ви не знаєте?!) – свято першого снігу, – і тато змовницьки підморгнув мені.

– Ну хіба не класний в мене тато?!

У парку ми зліпили велетенського сніговика, потім ми з Улясею по черзі з'їжджали з гірки на санчатах, а потім тато возив маму, бігаючи із санками поміж дерев, і навмисне (хоча божився, що ні!) перекинув її декілька разів у сніг. А тоді всі попадали горілиць і під зоряним небом робили снігових ангелів, розмахуючи руками. Коли ж ми поверталися додому, наші ангели zostалися на снігу: великий – татів, делікатний – мамин, худенький – мій і маленький – Улянчин. Це було справжнісіньке, дивовижне свято першого снігу!

2

Без окулярів я бачу кепсько, гірше нікуди. Але півдня доведеться потерпіти – а вже після

уроків мама пообіцяла піти зі мною по лінзи. Я мало не пританцьовую на radoщах. Це ж так класно – нарешті спекатися тих капосних окулярів! Учорашнє Владове «очкаричка» дуже дошкулило мені – значно більше, ніж розбите скло з окулярів. Влад у нас – заводіяка, він хоч і вчиться абияк, зате авторитет у нього!.. Бракувало тільки, щоб тепер до мене пристало таке прізвисько. І дарма, в окулярах ти чи ні, а прізвисько як прилипне – не відчепиться. От у нас Тарас Салій в класі є – то всі хлопці його Салом кличуть. Дарма, що він худий, мов скіпка, – приросло прізвисько, хоч сядь та й плач. А хто його перший так назвав? Влад, ясна річ.

– Христю, та снідай вже, бо он залицяльник під вікном стовбичить на морозі, – хитро примружився тато, обернувшись від вікна, де зазирає на термометр.

– Який залицяльник? – ложка випала мені з рук, і вівсянка розхляпалася по столу.

– Та ж отой, що окуляри побив.

Я вискочила з-за столу, вхопила наплічник, гукнула: «Запізнююсь! Па-па!» і, захряснувши двері, вибігла на сходи, заціпаючи пуховик на ходу. Тато не встиг навіть дорікнути мені за недоїдену вівсянку.

– Привіт! – гукнула я Дмитрикові з під'їзду, а він підійшов ближче:

– Привіт, давай наплічник.

Я віддала і йшла поруч, не знаючи, що казати.

– Не сварили батьки? – спитав хлопець.

– Ні! Уявляєш, нині піду по лінзи. Вже не ходитиму, як те чудовисько, в окулярах.

– Ти зовсім не чудовисько, – засміявся Дмитрик.

– Ага! А Влад назвав мене очкаричкою, – заперечила я.

Дмитрик не встиг нічого відповісти, бо звідкілясь узялась Ліза і гепнула його по спині своїм ядучо-рожевим наплічником.

– Солодка парочка, Остап та Одарочка! – подразнила вона нас. – Може, Дім, і мені рюкзака понесеш?

От же Лізка! Хоч вона й моя найкраща подруга, але я б воліла зараз мати свого наплічника в руках і стукнути її ним. Влізе скрізь, де її не просять. Як каже тато: де не посій, там вродиться.

– Пошукай собі іншого Санчо Пансу! – не поліз за словом у кишеню мій сусід, а я зраділа: він теж читав Дон Кіхота!

А Лізка явно розгубилась. Тож показавши нам язика, побігла наздоганяти Карину і щось зашепотіла тій на вухо. Потім обидві озирнулися на нас і захихотіли. Ото дурноверхі!

– Любиш читати? – запитала я, щоб приховати роздратування.

– Ага, і вже збираю свою бібліотеку. Хочеш – приходь по книжки, – сказав Дмитрик, віддаючи мені рюкзак, бо ми вже увійшли до шкільного вестибюлю.

3

У класі всі поглядали на мене зацікавлено. Я зрозуміла, що Лізка і Карина вже принесли новину, як сороки на хвості, і що сьогодні я можу опинитися в центрі насмішок і натяків. Добре, хоч поріз на щоці неглибокий і пластир можна було зняти.

– Ти без окулярів зовсім інша, – випалив за всіх Влад і чомусь почервонів.

– Ага. Сліпа, – буркнула я, викладаючи книжки на парту і мружачись.

Може, йому соромно за те, що обізвав мене учора?

– І що я нині побачу на дошці? – спитала радше себе, аніж Лізу, проте вона, як завжди, мусила докинути свої п'ять копійок:

– Перепишеш в мене. То що, він тобі подобається? – голосно зашепотіла моя подруга, хоч саме почався урок.

Так голосно, аби чули і на двох партах спереду й позаду нас.

– Тиша в класі! – учителька української глянула на Лізу так, що тій аж заціпило.

Але мої думки не так легко спинити, як Лізин язик, і її запитання крутилось у мене в голові, вимагаючи відповіді.

Досі жоден хлопчик в класі чи поза ним не виявляв до мене уваги, як, наприклад, Влад, що носив наплічник Карині, або Тарас, який супроводжував після школи Софію. І все тому, що ношу ті огидні окуляри, в яких я справжня почвара, і жоден хлопець у світі ніколи й нізащо не запросить мене на морозиво. Те, що мама з татом переконують мене в протилежному, ніякого ефекту не дає. Я ж маю дзеркало і бачу, що окуляри в мене на носі – у будь-якій оправі – просто жахливі. У них я схожа ото на вчительку з української – Іванну Павлівну – і нічого не можу з цим вдіяти. Тому те, що Дмитрик заповзвся носити мені наплічник...

– Відповідай! – боляче штрикнула мене під ребро Лізка своїм гострючим ліктем.

Вихопившись із виру своїх думок, я розгублено зиркнула на розмитий силует учительки, навіть близько не здогадуючись, що б мала відповідати. Кепсько без окулярів, а до того ж, замислившись, я все прослухала.

– Ти що, не підготувала домашнє? – сердито перепитала вчителька, і я, оговтавшись, почала зачитувати вправу.

– Оох, на цей раз поцастило.

– Вона закохалась, – шепнула Ліза, і дівчатка довкола стали хихотіти, затуляючи роти долонями.

– Ми просто друзі, – шикнула я.

4

– Просто друзі! – перекинула мене Ліза, коли після уроків побачила Дмитра, що чекав під школою.

Вона побігла до дівчат, які вже знову бралися будувати фортецю. За ніч снігу намело вище колін, і довкола була неймовірна краса.

– Я нині не граю, піду по лінзи з мамою, – сказала Дмитрові, що закутався з носом плетеним шаликом у блакитно-сіру смужку.

– Я теж, – він чхнув. – Учора трохи застудився.

– Шкода, – промовила я.

Ми почалапали від школи, грузнучи в снігу і відчуваючи, як погляди однокласників свердлять нам спину.

Перед будинком Дмитро віддав мені наплічник і сказав:

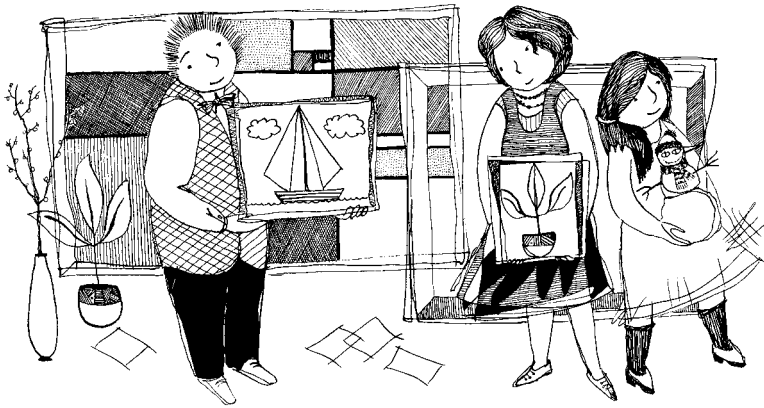
– Знаєш, я не хотів розбити тобі окуляри...

– Знаю, – урвала я його, бо дуже ніяковію, коли в мене просять пробачення.

– ... але я таки хотів поцілити в тебе, – на одному дусі випалив хлопець, – бо ти... бо я... бо ти ніколи не звертала на мене уваги.

Після цього він махнув мені «па» і мерщій рвонув до свого під'їзду.

Вже натиснувши на кнопку домофону, я озирнулась на Дмитрикове вікно – і хоч сніжинки заліплювали мені очі, та й без окулярів я не бачила чітко нічого, але знала – свято першого снігу триває...

Ярмарок hand made

1

У нашому мистецькому ліцеї має відбутися передноворічний ярмарок. Справжнісінький ярмарок для батьків і вчителів, які могли би купити наші роботи hand made: іграшки, картини, листівки, орігамі, квіти з бісеру, біжутерію з пластику та інші дрібнички. За отримані гроші ми хотіли влаштувати новорічний карнавал семикласників. Учителька живопису і водночас наша класна керівничка Ганна Павлівна пообіцяла оцінити наші вироби на уроці, тож сьогодні всі, хто встиг, принесли свої роботи.

Мені дуже кортіло показати Інні, моїй подрузі, листівку, виготовлену у техніці квілінг,

над якою вчора я просиділа аж до полуночі. Але вчителька попросила всіх не хвалитися роботами аж до уроку, аби зберегти інтригу і визначити три «найдорожчі» роботи за гучністю наших оплесків. Похвалитися хотілось не тільки мені – майже всі дівчата і дехто з хлопців розповідали, що вони виготовили. Мовчала тільки Валерія, хоч і прислухалась до наших балачок.

Нарешті розпочався урок живопису (здається, досі ми ніколи не чекали його так нетерпляче) і Ганна Павлівна запропонувала всім по черзі демонструвати класові свої роботи. Першим вийшов до дошки Павло, і, мов справжній художник, стягнув атласне полотнище зі своєї картини. Клас ухнув – і було чого: ми побачили гарно оформлений в паспарту морський пейзаж з вітрильником. Усім умить захотілося опинитися в літі і в теплих бірюзових хвилях. Ми гучно зааплодували, аж виляски пішли, а Павло награно вклонився нам, приклавши руку до серця. Ми розсміялися, тож вчительці довелося зігнати хлопця зі «сцени», оцінивши його роботу в сто гривень.

Наступною показала своє творіння Марта – вона сплела гачком з десятків чудових ажурних сріблених сніжинок, які могли б прикрасити будь-яку ялинку. Ми знову заплескали, хоч цього разу тихше, певно тому, що хлопці

гучніше аплодували Павлові. Усі погодилися, що за кожну Мартину сніжинку можна віддати десять гривень. Далі Інна поруч зі мною зашелестіла пакунком і обіруч піднесла вгору, на огляд усьому класові, кумедного сніговичка – пошитого з білосніжного флісу й наповненого синтепоном. Ще Інна сплела йому строкатого шалика й шапочку з помпоном. Його очі-гудзики дивилися на клас трохи витрішкувато, можливо, він здивувався, дізнавшись свою ціну – двадцять гривень.

Раптом на середину класу вийшла Валерія і продемонструвала всім нашим... мою листівку!!!

Мої руки, підняті для оплесків, застигли в повітрі. Сумнівів бути не могло – над цією ялинкою з кольоровими скрученими кулями я довго мордувалася – мені не з першого разу вдалося зробити все майже досконало рівним. Але... як листівка опинилася у Валерії? Я зазирнула у свою папку – листівки там не було. Кров гупала мені у скронях, і до мене ледве долинули слова учительки:

– То скільки ми можемо отримати на ярмарку за листівку Валерії?

Клас загудів, обговорюючи вартість, а я піднесла руку.

– Так, Зоряно, яку б ціну ти назвала? – перепитала мене Ганна Павлівна.

– Ніяку... Я... Це моя листівка, – випалила я, і в класі вмить стало тихо, хоч мак сій (так любить казати мій дідусь).

Усі спершу витріщились на мене, а тоді – на Валерію, яка вмить почервоніла, як її светр, однак заперечила, що робота – її. Однокласники поглядали то на мене, то на неї: усім кортіло знати, хто з нас обманює.

– То хто з вас виготовив цю листівку? – запитала наша керівничка з притиском.

І тоді я згадала, що вчора зробила кілька кадрів на мобільний, щоб мати на згадку, коли віддам роботу на ярмарок. Я підійшла до вчительки і показала їй свої фото.

– Ти це якось поясниш, Валеріє? – вчителька дивилася на нашу худеньку біляву однокласницю поверх окулярів, а класом тим часом пронісся багатоголосий шепіт «вкрала»...

– Ні, я... я знайшла її. Я не крала, – розплакалась Валерія і, кинувши листівку на вчительчин стіл, вибігла з класу.

– Може, листівка і випала з папки, але це ще не підстава її привласнювати, – озвалась я обурено.

– Твори мистецтва часто крадуть, – весело зауважив Павло. – Це означає, що вони мають вартість. Значить, і Зорянина листівка дорога.

Усі заплескали і загукали, що мою листівку можна продати за двадцять п'ять гривень.

Вчителька погодилась, але впадало у вічі, що її настрої де й подівся. До кінця уроку вона поглядала не стільки на наші роботи, скільки на двері, однак Валерія так і не зважилась увійти до класу, аж поки не пролунав дзвоник і вчителька пішла в 7-В.

Похнюпившись, Валерія сіла на своє місце і так просиділа до кінця уроків. На останній перерві вона прислала мені есемеску: «Я СПРАВДІ знайшла листівку в коридорі». «Не треба було привласнювати і хвалитися, що вона твоя, НЕ ТИ ЇЇ РОБИЛА!!!!!» – відписала я, обурено зиркаючи на неї через плече.

Після уроків ми залишились, щоб вирішити, як найкраще організувати ярмарок у шкільному вестибюлі. Валерія, яку ніхто не кликав на нашу нараду, сумно опустивши голову, подалася геть. Вона несла свій наплічник так, ніби він був напхот напханий цеглинами. Тієї миті мені стало їй шкода, хоч я і гнівалась на неї.

– Оголосімо їй бойкот усім класом, – запропонував Павло, як тільки двері за Валерією зачинились.

– На скільки часу? – поцікавилась Ганя, яка завжди любила обстоювати справедливість.

– Та поки не вибачиться перед Зоряною.

– Але вона моя подруга, як я можу з нею не розмовляти? – заступилася за Валерію Віта, яка чулась ні в тих ні в тих.

Вона рада була б і побігти за Валерією, та водночас не хотіла пропустити нашої наради.

– Ми й тобі бойкот оголосимо, – засміявся Мирко, а Віта закопилила губи і відвернулася до вікна.

– Та не сваріться ви, краще придумаймо, як привернути увагу батьків і вчителів до наших робіт. Якщо ми їх не продамо – карнавалу не буде, ви ж чули, що казала завучка, – нагадала всім Інна.

– Я одягнуся динозавром і всіх лякати-му – вони бігтимуть просто до наших стендів і все підряд купуватимуть, – знову приколосся Мирко.

– Ти, Миросику, й так динозавр, – не стрималась від іронічної шпильки Марта. – І навіть перевдягатись не треба, всі від тебе і без цього повтікають.

Марта натякала на Миркову розхлябаність і неохайність: він не завжди приходив до школи причесаний, взуття чистив хіба на Різдво й Великдень, а на його сорочках часто бракувало ґудзиків.

Врешті вирішили, що Марта і Ганя переберуться ангелами і впродовж трьох днів на перервах, а також перед уроками і після них запрошуватимуть батьків і вчителів на ярмарок, пригощаючи кожного, хто зголоситься щось купити, цукерками.

Ох, і поярмаркували ми! Деякі батьки трохи торгувалися, збиваючи ціну, деякі без слів купували роботи своїх чад.

Вчителі жартували, що платитимуть за роботу гарними оцінками на уроках, але ми вимагали розрахунку гривнями.

– Ще такого не було, аби нікому не були потрібні «дванадцятки», – жартома бурчала вчителька географії, але таки купила море з вітрильником.

– Але зараз потрібніші гроші на карнавал, – зі сміхом заперечила я.

– Я й не знала, що Павло у вас – художник-мариніст, – зауважила вона, загортаючи хлопцеву картину в подарунковий папір, який подала Інна – наш головний продавець.

Третього дня на нашому стенді залишились лише декілька Мартиних сніжинок і моя листівка. У 7-А і 7-В було ще значно більше товару, а це значить, що ми впораємось із завданням першими, отож королевою і королем балу буде хтось із нашого класу.

Щоправда, я трохи хвилювалась, бо мою листівку досі ніхто не купив, хоч вона й була гарна. Мабуть, ціна таки видалась зависокою нашим покупцям. Листівку радо купила б моя мама, але вона саме захворіла, а тато поїхав

у відрядження. Самі ж ми не мали права платити за свої роботи. Ото не пощастило мені...

– Я б хотіла ось цю листівку, – раптом пролунав у мене над вухом низький приємний голос.

Я побачила вродливу біляву дівчину в рожевому пуховику, мабуть, студентку, яка дуже мені когось нагадала, та я не могла згадати, кого саме. Коли дівчина, сховавши в торбину листівку, виходила, я побачила поруч із нею... Валерію. Справді, у неї ж є старша сестра! І як я не зрозуміла, на кого вона схожа! Отож, моя листівка знову опинилась у Валерії. Я вже й не знала, тішитись мені з того чи плакати.

– Тішитися, – порадила Інна, задоволено підбиваючи нашу «касу».

Моя подружка – дуже практична, тому її цікавило не те, хто купив мою листівку, а те, що за неї таки дали добру ціну.

– Та нехай має, якщо так дуже хоче. Тепер вона її не вкрала, а купила, то ж класно! – вирішив Павло, коли я розповіла йому про все. – Наш бойкот вже можна припиняти.

– Але ж... – усе ще сумнівалась я, бо Валерія так і не перепросила мене.

– Якщо витвори мистецтва крадуть, значить, вони мають вартість! А якщо купують – то навіть відомо яку, розумієш? – сказав він мені і дружньо гупнув своїм лаписьком по плечу.

– Та розумію, – невпевнено промурмотіла я, потираючи плече, і побігла до гурту дівчат, які вже обговорювали, у що вбратися на карнавал, а також вирішили кинути жереб, аби обрати королеву балу.

Карнавал

1

Уявіть собі, сьогодні ми обиратимемо короля і королеву балу. Саме нашому класу випала така честь, бо ми найшвидше провели передноворічний ярмарок і найбільше вторгували. Тепер буде за що гарно прикрасити актову залу, придбати солодощі та соки для святкового столу і призи для переможців конкурсів.

Стати королевою балу-карнавалу хотіла би кожна дівчинка з нашого класу, і кожна про це мріяла потайки, тому вирішено було кинути жереб. Натомість серед п'ятнадцяти хлопців королювати не рвався ніхто, тому це право одноголосно віддали нашому заводіяці Павлові.

Він веселий, винахідливий, кремезний і такий галантний, що будь-яку королеву міг би носити на руках.

Саме Павло згорнув у маленький кошечок дванадцять (стільки у нашому класі дівчат) папірців, на одинадцяти з яких написав «придворна дама», а потім «проста смертна» і смішний смайлик, і лише на одному – «Королева балу» з поясненням «особа неземна і недоторканна», домалювавши корону. Він малював ці шедеври цілих дві перерви і навіть нишком на уроці літератури, тож із нетерплячки дівчата вже були не проти Павла побити, та врешті ми взялися тягнути жереб і подавати Павлові папірці. Він, видершись на стільця, проголошував:

– Інна – проста смертна, Ганя – проста смертна, Марта – так само. Зоряна – теж лише придворна дама (ех, бувайте, мої мрії), Таня – проста смертна придворна дама (хлопці в класі зареготали), Ліза – проста смертна, Віта – так само.

І ось свого папірця Павлові простягла Валерія. Усі затамували подих... і... Павло виголосив:

– Валерія – королева балу, особа неземна і недоторканна. Жеребкування оголошується закритим.

Він зіскочив зі стільця і став поруч з Валерією. Вона зашарілася..

– Але ж це несправедливо! – сердито кинула Ганя. – Валерія повелася...

Ганя недоказала «нечесно», але всі й так знали, що вона натякає на той випадок з привласненням моєї листівки. Після нього ми бойкотували Валерію, але коли листівку придбала її старша сестра, бойкот припинили. Щоправда, деякі дівчата досі неохоче спілкувалися з нею, і я, певна річ, теж.

– Усі часом помиляються, – заступився за Валерію Андрій, який потайки був у неї закоханий.

– І всі злочини мають термін давності, – докинув слівце Остап, у якого батьки були адвокатами.

– Валерія вже заплатила за свою провину, – додав Павло. – До того ж, Зоряна їй пробачила, так чи ні?

Він подивився на мене, і всі голови теж повернулися в мій бік.

– Так, – досить неохоче підтвердила я, а Валерія глянула мені у вічі і тихо сказала:

– Дякую.

Тепер Валерія як королева балу опинилася в центрі уваги, й ігнорувати її далі було неможливо, однак дівчата залишились невдоволеними і потайки їй заздрили. Адже короля і королеву чекала на балу важлива місія – вони мали бути ведучими і журі різноманітних

конкурсів водночас. «Нема в житті справедливості», – буркнула Ганя, виходячи з класу.

2

Святкові клопоти вирували, здавалося, дівчата в класі забули про все на світі, окрім своїх суконь і підготовки номерів. Дехто купував сукні, дехто брав на прокат, а Таня з Вітою навіть позичили костюми в театрі, бо Танина мама моделювала одяг акторам. Однак, якими героїнями вони стануть, дівчата нам так і не сказали – адже то мала бути загадка.

Мені сукню пошила мамина знайома кравчиня. Темно-синій атлас, поцяткований сріблистим бісером, розкішно спадав аж до підлоги. Я вперше взяла «на люди» туфлі на високих підборах, у яких вдома щодня вчилася ходити гарно і легко, а не дибати, як клишоноге ведмежа.

У вечір карнавалу мама накрутила мені кучері, зафіксувала їх лаком із срібним полиском і навіть підвезла автом до школи, хоч ми й живемо недалеко, за десять хвилин ходи. У шкільному вестибюлі я усміхнулася своєму відображенню у великому дзеркалі, підмалювала губи і, одягнувши венеціанську маску (ми мали прибути інкогніто), подалася до зали, звідки вже лунав «Віденський вальс»

Штрауса. Переступивши поріг, я трохи розгубилася: святково вбрані дівчата і хлопці в масках, а декотрі – в костюмах казкових чи літературних героїв, були геть не схожі на себе щоденних, і навіть важко було відразу відгадати, де ж мій клас. Нарешті я побачила короля і королеву, які не сховали облич і виблискували коронами, тож подалася до того гурту, де вони крутились.

– Я ледве вас знайшла, – перекикуючи музику, сказала я нашим дівчатам-дамам, серед яких наразі впізнала лише Інну – адже вона моя подруга – але знаку не подала.

– У цьому й весь прикол, – втрутився Павло-король. – Наш перший конкурс полягатиме у відгадуванні, хто є хто. Переможе той клас, який упізнає більше своїх однокласників – за голосом, ходою або якимось специфічними штучками.

Тим часом музика трохи стихла і наш король у сріблестому смокінгу й обшитій хутром мантиї повів попід руку королеву в золотистій сукні з довгим шлейфом на сцену.

– Дорогі наші дами і кавалери, наша королівська величність оголошує новорічний бал-карнавал відкритим, – оголосив Павло у мікрофон.

Після його слів бабахнуло кілька хлопавок і нам на голови посипалося конфеті.

– Першим конкурсом буде відгадати людину за маскою, – промовила в мікрофон королева Валерія, і я вперше зауважила, який у неї гарний і глибокий голос, які витончені риси обличчя.

Досі Валерія була в класі сірою мишкою – вчилась досить посередньо, була некомпанійською, та ще й та історія з листівкою...

– Бажано, щоб дами відгадували кавалерів. І навпаки, – додав Павло. – Тоді ми легко зможемо сполучити пари для конкурсу найкращих виконавців віденського вальсу.

– Класно придумано, – шепнула я рожевій дамі – Інні.

– Сценарій майже весь вигадала Валерія, уявляєш? – відповіла вона.

– Отож, найвідважніших сміливців, які не побояться скинути маску, запрошуємо на сцену, – промовила тим часом Валерія-королева, а по сходах вже дерся верткий, із прилизаним гелем волоссям, невисокий кавалер.

Оператор навів на нього прожектор. І, ще хлопець не встиг і слова промовити, як із залу дама в зеленій сукні з шифоновими рукавами вигукнула:

– Та це ж Мирко!

– Якщо це не так, залишайтеся в масці, – звелів король.

Але це таки був Мирко, тому він стягнув маску з обличчя і розглядав зелену даму, яка вже подалась на сцену.

– О, прекрасна дамо, розкажіть нам, як ви впізнали цього кавалера? І, можливо, він теж упізнає вас? – пафосно запитав король.

– За нечищеними мештами, – манірно озвалась дама, обдмухуючись віялом, а зала дружно зареготала.

– Ти ж моя Мартуся! – засміявся Мирко, ховаючи ногу в бруднішому мешті за ногу в чистішому і простягаючи Марті руку.

Вона також стягла маску – і зала гучно зааплодувала.

– Отож, ми маємо першу пару для вальсу, – наголосила королева, запрошуючи на сцену наступних учасників.

– А якщо кавалер упізнає кавалера? – пожартував із зали хлопець в костюмі вікінга.

– Вони можуть повальсувати, якщо їм то вдасться, – засміявся наш король, а вікінг тим часом подерся на сцену.

Туди ж, підіймаючи краї розкішної блакитної сукні, дивно накульгуючи, подалася довговолоса брюнетка. Ну-ну, чи не наша то Віта?

– Я знаю, то – Попелюшка, яка поспішає з балу, – радісно випалив вікінг, приглядаючись до дівчини.

– Ох, здогадливий ви наш! Що це – прекрасна Попелюшка в одному черевичку, упізнали всі, – підколола його королева.

– Я думаю, що це.....еєєєєєєє... Віта! – вигукнув вікінг, розглядаючи зумисне загублений на краю сцени черевичок, і, склавши долоні, хруснув пальцями.

– Руслан! – миттю оголосила Віта, знімаючи венеційську маску з обличчя, і Руслан зробив те саме.

Звісно, про його звичку заламувати пальці і хрустити ними, знали усі в нашому класі. Натомість як він упізнав Віту?

– За черевичком, як же іще? – пожартував хлопець, але потім визнав, що насправді – за косами. Вони у Віти – найдовші в ліцеї.

Врешті я також опинилася на сцені, а хлопець, перебраний жахливим зеленим Шреком, запевнив, що знає, хто я.

– Це Зоряна, – прогундосив він крізь голову-маску.

Мені довелося скинути маску – і зал заплескав у долоні.

– А ви, люба пані, знаєте, хто цей чудовий молодий зеленкуватий лицар? – звернувся до мене Павло-король.

Я намагалася відгадати, хто з моїх однокласників так добре сховався за машкарою мультяшного героя, але це було геть не просто.

– А як ви, пане Шрек, відгадали, хто ця дама? – взялася допомогти мені Валерія,правляючи корону.

– Я впізнав її вуха! – промовив він.

І як я раніше не здогадалась, що то – Остап? Тільки він, сидячи в сусідньому ряду, може детально розглядати мої вуха. Нарешті він стягнув з лиця свою огидну маску і всміхнувся мені. Чому я ніколи досі не бачила, що він так гарно всміхається? Остап пригладив свою чорну чуприну і, взявши мене за руку, звів зі сцени.

Ми протанцювали з ним цілий бал і навіть перемогли в танцювальному конкурсі, отримавши в дарунок диск «Океану Ельзи». У конкурсі караоке Інна виявилась найкращою співачкою, а Ганя у змаганнях «Умілі ручки» зуміла зрізати найдовший «серпантин» з помаранчі.

Але все хороше колись закінчується. Закінчився і наш карнавал. Остап відпроваджував мене додому. У світлі ліхтарів ми мовчки й майже нечутно ступали по пухкому іскристому снігові, взявшись за руки.

– Ти не шкодуєш, що не була королевою балу? – запитав раптом Остап.

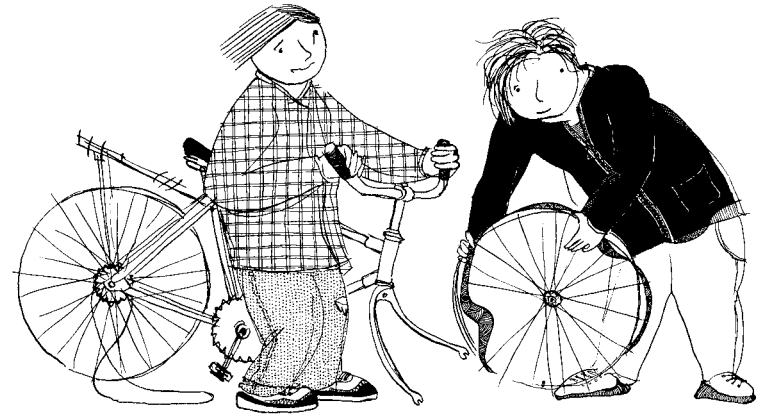
– А звідки ти знаєш, що я хотіла?

– Ну, всі дівчата хотіли, напевно.

– Хотіли, але й так було дуже весело. Тільки я не впізнала тебе в тому страшному костюмі спершу.

- А я тебе відразу впізнав.
- По вухах? – засміялась я.

Замість відповіді Остап несміливо пригорнув мене, і ми ще довго-довго дивилися на лапаті сніжинки, що вальсували у світлі вуличних ліхтарів.

Велосипед

Удар, скрегіт – і я, боляче вдарившись, з закривавленими долонями лежу розпростертий поруч зі своїм понівеченим велосипедом. Колесо вигнулось вісімкою, одні спиці повигинались, інші – стирчать врізнобіч поламані. Мій новенький велосипед... «WINNER AVATAR»! Капееееець!

Костик, мій друг, хукає поруч на здерте коліно через велику дірку в джинсах. Його велосипед якимось дивом залишився неушкодженим, хіба що трохи в багнюці – вранці дощило.

– Нащо ти мене підрізав, шумахер крейзанутий?! – зриваюся на крик. – Що я тепер скажу батькам?

– Та я ж не хотів, мене занесло на слизькому, – захищається Костик, підводячись і підіймаючи велосипед.

– Не хотів, не хотів!!! – сердито покривляю я його. – Як я прийду додому першого ж дня з розтروщеним велосипедом?

Ми йдемо зі стадіону, ведучи велосипеди за кермо. Костик похнюплено мовчить. Хіба він може зрозуміти, як ото – випрошувати в батьків цілий рік, збираючи кишенькові, щоб докласти до потрібної суми? І до того ж – гарно вчитися, бо кожна погана оцінка віддалить на тиждень купівлю омріяного велика.

Захотів би Костик – мав би нового велика щодня. Його батьки-бізнесмени ні в чому йому не відмовляють, бо він одинак. І не змушують вчити ненависну історію!

– Дивись, дядько Павло! – раптом радісно скрикує Кость.

– То й що?! – непривітно озиваюся я.

Не велика дивина – побачити у нашому подвір'ї дядька Павла, який постійно лежить під своїм допотопним «Фольксвагеном».

– Поворухи мізками, Дан, він може допомогти полагодити твій велик!

Костик аж світиться весь, ніби сам щойно винайшов електричну лампочку.

– А це ідея!

Справді, краще попросити про допомогу дядька Павла, аніж першого дня новісінький велосипед притарабанити додому поламаним. І як я сам до цього не додумався!

– Доброго дня! – сумирно вітаємося ми до дядька, який здивовано визирає з-під авта.

– О, здоров, козаки! – каже він, вилазячи, і подає нам чорнющу від мастила руку. – А що то з вашими кіньми?

– Скинули нас. Молоді ще, необ'їжджені, – підтримує дядьків жарт мій друг.

А я дивуюсь, бо не зміг би так заввиграшки вільно розмовляти з дорослим.

– Допоможіть нам полагодити, якщо можете, – благально дивлюся на дядька.

– Подивимось-подивимось, оохо, – дядько крекче, розпростує спину і розглядає колесо мого велосипеда, як травматолог – потрощени руку пацієнта.

– Я завезу свій додому, – каже Костик і швидко вшивається.

А ще друг! Атож, йому можна і втекти, бо пощастило – це ж не його велосипед потрібно ремонтувати. Я злюся, заледве що не киплю. Шумахер нещасний!

Поки дядько поволеньки роздивляється мого «коня», думаю, що тепер казати батькам – і навіть собі не уявляю. Зате чудово уявляю, навіть знаю напам'ять усі ті докори

і уїдливі слова, які вони казатимуть! Про нехлюйство і неуважність, ага, і ще – про недячність.

– Ех, хлопче, колесо треба нове купити, – врешті виносить вирок дядько, відкрутивши погнуте.

Я гарячково намагаюся порахувати в пам'яті, скільки грошей є в моїй скарбничці. Вистачить на нове колесо чи ні? А якщо не вистачить? Весняні канікули будуть безнадійно зіпсуті.

Раптом хтось торкає мене за лікоть:

– То чого стоїш, ходімо по колесо.

То Костик. Він показує мені гроші у внутрішній кишені куртки.

– Тут має вистачити, я на смартфон собі збираю...

Ковтаю клубок у горлі, втупившись очима у кросівки. І як я міг засумніватися у Костикові?!

ВКонтакте

1

На великій перерві я малюю простим олівцем у блокноті портрет своєї подружки Ніни. Модель з неї, правду кажучи, не найліпша. Вона стріляє туди-сюди очима – то за Славком, то за Андрієм, то окликає Орису і Людю, щоб вони перевірили, чи є портретна схожість, то чухає носа, то йорзає на кріселку. І до того ж без угаву скрекоче.

– То коли ти зареєструєшся *ВКонтакте*? – питає мене вже не вперше.

– Нікóли.

– А чо-о?

– Ніколи, бо ніколи, – жартома кажу їй. – Ану не диш, бо кидаю малювати. Сама прошиш портрет, а не всидиш спокійно ні секунди.

– Може, я намалюю губи? – втретє питає Ніна.

– Ти ж малювалася спочатку, і взагалі – портрет чорно-білий, – урезонюю її я, та даремно – вона однак вже підмальовується, зазираючи в екран мобільника, як у дзеркальце.

– Валю, а чого тобі ніколи?

– Ходжу в художню школу.

– Ну й що, час іще ж лишається, – не здається Ніна.

– І на музику, і ще хор, і до англійки, і в басейн, – додаю я скоромовкою.

– Ну і я ходжу в басейн, то що? Всі наші вже *ВКонтакте*, – намовляє мене подружка, вихопивши з довгого переліку моїх занять лише останній пункт.

– А як всі підуть топитися? – відповідаю улюбленим запитанням мого тата.

Саме так він сказав, коли я розповіла, що всі однокласники вже дружать *ВКонтакте*, і порадив мені не тринькати час, а вчитися. Мені справді не вистачає часу на соцмережі, але й бути білою вороною не хочеться.

– Ну, а ввечері? Хіба не можеш на мить зайти в нет? – пускає мою іронію мимо вух Ніна.

– А ввечері я плету на спицях, – кажу, сердито згортаючи блокнот, бо саме дзеленчить дзвоник на урок.

І час витрачено, і портрет геть не вдався через Нінку – тож мені дуже хотілось би домалювати їй якісь ріжки, слонячі вуха, хобот чи рильце, щоб знала, як крутитись. Але я стримуюсь – усе таки подруга.

Тим часом жорсткий диск Ніни обробляє інформацію, і врешті вона, давлячись сміхом, видає голосним шепотом:

– Ти плетеш? Як старенька бабця?

Славко та Андрій, що сидять попереду нас, гигикають, аж поки вчителька світової літератури Надія Несторівна впритул не підходить до їхньої парти і не нависає над ними, грізна, як Снігова Королева.

Вчителька починає розповідати про Аріадну та її чарівний клубок, що допоміг Тесею вилізти з лабіринту Мінотавра. Вона навіть кидає на підлогу для наочності клубок бежевих ниток, демонструючи нам, як герой знайшов вихід і врятувався від потвори з тілом людини і головою бика. Надія Несторівна – креативна вчителька, та я сподіваюся, що наступного разу вона не притягне з зоокутка змії, аби продемонструвати нам, яка на вигляд Медуза Горгона.

Тим часом під загальні веселощі класу – адже клубок покотився до дверей і вчителька

з усмішкою їх відчинила, знайшовши вихід з «лабіринту» – моя подружка, затулившись від мене обкладинкою і хвилиною довгого рудого волосся, щось малювала на звороті зошита.

– То що ми назвемо ниткою Аріадни, Ніно? – запитала вчителька мою подругу, зауваживши, що та робить щось своє.

– Еее, це... це... – паленіючи тягне моя подружка, магнетизуючи поглядом годинник над дошкою, однак до дзвоника ще далеко.

Вона також наступає під партою мені на ногу, очікуючи підказки. Пишу в зошиті – «вихід зі скрутного становища», однак Ніна не може розшифрувати мій почерк – я сама інколи не зразу прочитаю написане своєю рукою.

– Сідай! – каже подружці вчителька й іронічно додає: – Коли ти на уроці не слухаєш, ніякий Тесей і жодна аріаднина нитка, яку тобі там Валя намалювала, тебе не врятує.

Ніна дивиться на мене ображено: мовляв, чому не підказала? Ну що за дурня – як можна непомітно підказати, коли сидиш практично під носом в учительки – на другій парті?! Он же ж побачила, що я написала Ніні підказку!

Та довго думати над приятельчиним гнівом ніколи – учителька невідь-звідки витягла, наче фокусник кролика з капелюха, стосик аркушів і роздала нам тестування по міфах.

Я дуже люблю давньогрецькі міфи – і сама перечитувала нещодавно, і мама мені в дитинстві замість казок на добраніч їх переказувала, тож знаю міфічних героїв, хоч спросоння спитайте. Саме тому я швидко вирішую мій варіант, позначаючи правильні відповіді, тим часом як Ніна гризе ручку і благально поглядає на мене через плече, непомітно підсовуючи свій аркуш.

Ризикуючи оцінкою, рятую Ніну, вирішивши і її тест, однак дві відповіді зумисне вказую неправильні – щоб учителька не здогадалась про допомогу...

2

– Що ж ти там таке писала? – запитую Ніну на перерві.

– Я не писала. Малювала твій портрет, – голосно каже вона і широко всміхаючись, розгортає зошит, демонструючи мені, а водночас і класові... карикатуру. Над кострубато промальованою кучерявою дівчинкою з бантиком, вбраною, як у казна-якому столітті, в панталони і пишну сукню, написано «Валя». Та дівчинка плете на спицях, а клубочки підписані: «Нитки Аріадни». Хлопці і дівчата регочуть, Андрій фоткає малюнок на мобільний, кажучи крізь сміх: «Закину на свою сторінку *ВКонтакте*».

Я кулею вилітаю з класу, ледь не збивши з ніг учителя математики. З повними очима сліз біжу додому – і мені байдужісінько, що це я вперше прогуляю уроки. Цілих два уроки!!! Що ті уроки, коли в мене замість подруги якась змія гримуча, гірша за Медузу Горгону!!! А я ж плела подарунок їй до дня народження! Сердито кидаю кошика зі своїм рукоділлям, клубочок котиться і розпускає мій незакінчений сюрприз. Хай розпореться, коли так... Мені байдуже...

Лежу на дивані ридма ридаючи і раптом здригаюсь через вібрацію телефону в кишені. Есемеску від Ніни. Зі злості я хотіла його стерти, але передумала і все ж прочитала: «Вибач, але в тебе нема почуття гумору».

Почуття гумору!!! От дуринда. Я відкидаю мобільний подалі і, втомившись плакати, засинаю. За якийсь час дзвонить Ніна – атож, уже й уроки скінчилися. Нехай дзвонить! І я виструбую телефон та згадую, що за півгодини маю бути в басейні. Але там буде і Ніна. Ні, не піду.

Коли мама прийшла з роботи, відразу запитала, що сталося. Ще би – очі мої від плачу запухли й почервоніли, клубки валяються по кімнаті, плетиво порозторочуване.

– З Ніною посварилась, – не встигла я проказати, як хтось задзвонив у домофон.

Мама підняла трубку і впустила... Ні, як виявилось, не тата. На нашім порозі за якусь мить, переминаючись з ноги на ногу, чипіла Ніна зі спортивною сумкою через плече – просто з басейну зайшла. Я вмить захряснула двері своєї кімнати і обернула ключ. Та ще й кріслом підперла, ніби Ніна могла висадити двері. Не хотіла її бачити. Ніна з коридору просила у мене вибачення, здається, вона навіть хлипала. Артистка! Тепер плаче, а мене на сміх підіймати перед усім класом їй було весело.

– Йди собі! – гукнула я крізь двері.

Ніна таки пішла, а я знову розплакалась. Може, все таки треба було з нею поговорити?

– Що за чорна кішка між вами перебігла нині? – спитала мама, пригорнувши мене за якусь мить, коли я розбарикадувалася і вийшла з кімнати.

І я про все розповіла, не шкодуючи для Ніни лайливих епітетів.

– Та годі вже лаяти її на всі заставки, – озвалася врешті мама. – Адже вона прийшла тебе перепросити.

– Не треба мені її перепросин, – знову вибухнула я.

– А подружку тобі ще потрібно? Чи ти готова втратити її назавжди?

Мама не чекала відповіді, а подалась поратись на кухню.

Подружку мені потрібно, але чи Ніну? Може, краще дружити з Даркою? Вона також ходить у художню школу, як і я. Але вона вже дружить з Ірою. Або з Христею? Але ні, вона жадібна, і з нею ніхто не хоче приятелювати.

Я роздумувала, підібравши з підлоги своє плетиво. Ех, розтіпала у гніві, а воно вже було майже готове. Узялась за спиці. Хоча – для чого...

Завтра у Ніни день народження, і я купила для неї гарненьке світло-бузкове горнятко, а з темно-фіолетових і білих ниток саме плела для нього «светрик» – такого підгледіла на фотці в книжці, яку читала мама. «Теплі історії до кави» називається. Мені дуже захотілося навчитися плести такі самі – і ми з мамою знайшли в інтернеті на сторінці рукодільниць схему. Виявилось, що то не дуже важко і навіть швидко. Перший «светрик» англійською резинкою я сплела на мамине горнятко – з нього вона тепер п'є каву на роботі і каже, що так – набагато смачніше, бо кава не вистигає надто швидко. А другий сплела ото для Ніни – і розпустила, розгнівавшись. Шкода, бо мені гарно був вдався візерунок з «косами».

Я дружу з Ніною ще з першого класу – вже майже шість років. Але ми ніколи не сварили-

ся. Мені видається, що раніше моя подружка була геть іншою, раніше вона не насміхалася з мене, хай там що. І я завжди їй допомагала. Може, тільки через це вона зі мною дружить? Просто використовує мене, бо я завжди можу підказати і даю списати? Ні, не може бути.

І я згадала, як вона зі мною шукала минулої зими у темряві загублений в снігу мобільник, і як ходила за компанію до стоматолога – аби мені було не так страшно. Як допомагала зробити смачнучі канапки на мій день народження. І як за два дні вивчила мою роль у новорічній виставі, коли я захворіла на ангіну. А всі відмовилися! Ніхто не хотів учити, боялися не встигнути, бо реплік було багато. Тільки Ніна не підвела.

Замислившись, я сплела «светрик» на горнятко заново, навіть ще гарніший і охайніший.

– Бачу, твій «светрик» готовий, – усмінулась мама, увійшовши в кімнату саме тоді, коли я «одягала» горнятко.

– Ти вже справжній профі. Дуже гарно! – похвалила вона, розглядаючи горнятко зблизька. – Кому подаруєш?

– Та Ніні, – зітхнула я, і на душі вмить стало легко, мов гора з пліч упала.

– Нитка Аріадни підказала тобі гарний вихід з лабіринту гніву, – підморгнула мені мама.

Ех, уміє моя мама гарно сказати – древні греки хай сховаються.

4

*Ніну-цокотуху
Тягну я за вуха
І горня дарую,
Happy Birthday to You!*

Так я заспівала наступного дня вранці, несподівано підкравшись до Ніни, що сиділа самотою в порожньому класі, з-за спини і задуливши їй очі долонями. Вона зірвалася на рівні й кинулась мені на шию.

– Ти вже не зла на мене? Точно-точно? Зовсім-зовсім? – хтозна-який раз запитувала вона мене, і переконавшись, що то – щира правда, нарешті розгорнула пакунок з моїм подарунком.

Ніна ахала і охала, стрибала і дякувала мені за горнятко у «светрику», знімала його і наміряла знову, а дочекавшись, коли більшість класу збереться, видерлася на стільчик і гукнула:

– Сьогодні я отримала найкращий у світі подарунок, – і продемонструвала усім горнятко. – Валя сплела для нього «светрик», щоб чай ніколи-преніколи не охолов.

Дівчата і навіть декілька хлопців оточили Ніну зусібіч.

– Яке кла-а-а-а-сне! І я хочу горнятко в «светрику», – в один голос просили Настя та Іра.

– Давай, я тебе з ним сфоткаю, – клацнув Андрій Ніну на мобільний, – і почеплю *ВКонтакте!*

– Як ти сплела таке диво? – запитала мене Дарка.

– З ниток Аріадни! – урочисто мовила я – і клас гучно зареготав.

Хочу сестру

1

Хочу сестру. Саме так я сказала вранці батькам. Не маленьку сестричку, яку потрібно спершу чекати дев'ять місяців, а тоді ще чекати, поки вона підросте, щоб із нею нарешті побавитися. Я хочу сестру-подружку, таку ж, як я сама.

У моєму класі вчать брати-близнюки – Дорко і Орко, тобто Теодор і Орест. І я завжди їм заздрила. Вони постійно разом – і вдома, і в школі, на секції карате, в басейні і на прогулянці. Є з ким у шахи зіграти чи там в «дурня» перекинутися. Ніхто б не наважився обізвати Дорка, бо Орко – тут як тут, і навпаки. Як не крути, разом вони – сила.

А до того ж схожі, мов дві краплі води. І вчителі їх здебільшого плутають. Саме тому вони часто виручають один одного. Наприклад, Дорко ліпше розуміється на алгебрі, а Орко краще знає мови – і українську, і англійську. Не мені вам казати, що іноді вони піддурюють вчительку, міняючись місцями, поки та обернеться до дошки. Так буває, що кожен з них на улюбленому уроці відповідає двічі, заробляючи гарну оцінку в журналі для обох. Вони майже завжди вбрані однаково, тому сплутати їх неважко.

Але я не хочу сестри-близнючки, бо то – неможливо. І я про це знаю. Але також я знаю дівчинку, яка може бути моєю сестрою. Справді. Їй так само майже одинадцять, як і мені. У неї біляве хвилясте волосся, дуже гарне, шкода тільки, що коротке. Мою майже-сестру звати Оксанка, і ми познайомилися зовсім недавно. В інтернаті.

Як я опинилась в інтернаті? Дуже просто. Ми зі шкільним ансамблем танцю поїхали перед новим роком до дітей з інтернату виступати. Спершу декілька пар – я, до речі, з Дорком – вальсували. Щоправда, Дорко відтоптав мені ногу, тому я підозрюю, що насправді мені попався Орко, а Дорко танцював з Танею – бо він танцює краще. Потім ми сіли в залі на лавках поміж інтернатських дітей, а 6-Б

показував усім вертеп. Я захоплено дивилася на сцену, бо дуже люблю вистави, тим часом як дівчинка поруч не зводила погляду з мене.

– Яка в тебе гарна сукня! – прошепотіла вона.

– Мама пошила, – гордо сказала я, зиркнувши на дівчинку.

Я побачила, як її плечі опустилися і погляд згас. Ото ляпнула я дурню! Таж у неї, напевне, нема мами. А вона б хотіла мати і маму, і таку ж сукню – розкішно-сріблисту, в камінці й сніжинки, з рукавами-метеликами!

– Хочеш поміряти? – подумалась я запропонувати.

– Ага!

Ми сиділи скраєчку, тож хутенько пробралися до виходу. Дівчинка сказала, що її звуть Оксанкою, і повела мене в свою кімнату, а якщо точніше – в їхню. В тій не надто великій, похмуро побіленій в сіро-блакитний колір кімнаті жило, крім неї, ще п'ять дівчат. Але зараз там не було нікого. Ми помінялися одягом – я зауважила, що Оксанчин светр і джинси давно не нові – і побігли у вестибюль. Тільки там було велике дзеркало, в якому себе можна побачити на повен зріст. Дівчинка покрутилась перед дзеркалом, розглядаючи своє відображення і попросила:

– Діано, навчи мене танцювати так, як ти.

– Так за один раз не навчишся, але спробувати можна, – сказала я і показала Оксані кілька па. – Ну, давай разом. Я буду твоїм кавалером.

Ми танцювали і сміялися, наступаючи одна одній на ноги. Не думаю, що на віденських балах під вальси Штрауса танцювали саме так, але нам було весело. Ми схаменулися, аж коли з актової зали стали висипати, мов з рукавички, діти. Оксанку обступили її інтернатські друзі, вони захоплювалися нею у сукні, а може, навіть і заздрили. Мене також не без подиву розглядали з ніг до голови святково вбрані однокласники. Вони явно не розуміли, навіщо я влаштувала отой маскарад. Одягом знову довелось помінятися – і то дуже швидко, бо надворі нас уже чекав автобус.

– Ти прийдеш іще? – запитала на прощання Оксанка.

Я пообіцяла їй прийти. І дотримала своєї обіцянки.

2

Першого січня, коли надворі ще не дуже людно, бо всі вилежують боки після нічних святкувань, я приїхала до інтернату майже

порожнім автобусом. Дуже боялася пропустити потрібну зупинку, бо шибки щедро помережив витонченими візерунками мороз. Однак я похукала на шибку й протерла собі рукавичкою «віконце» у світ.

Інтернатські діти саме вийшли на прогулянку. Малявки кидали снігом і намагалися зліпити снігову бабу, старші вчилися кататися на міні-лижах, часом падали і реготали. Зауваживши мене, Оксана вмить підбігла, ховаючи неслухняне пасмо під шапку:

– Хочеш покататися з нами?

– Не пробувала ніколи на міні-лижах, – відповіла я і вручила розчервонілій дівчині подарунок. – З Новим роком і Різдвом!

– Уже й з Різдвом? – перепитала вона, розгортаючи пакунок.

– На саме Різдво я не зможу прийти, поїду до бабусі.

– Шкода... Який гарний блокнотик! З котиком! І ручка! Дякую тобі, – обійняла мене Оксана.

– То чарівна ручка «пишу-стираю». Нею класно писати на контрольній – коли помилишся, не треба креслити.

Раптом моя майже-сестра засмутилась:

– А... я не маю для тебе дарунка.

– То навчи мене кататися – буде подарунок.

І ми подалися до гурту. Я вам скажу – не проста штука кататися на міні-лижах: вони то спадають, то роз'їжджаються в різні боки.

– На ковзанах мені легше, – врешті пропихтіла я, скидаючи лижі.

– А де ти катаєшся? – запитала Оксана, і її подруги зацікавлено глянули на мене.

– Та часом у подвір'ї, коли сніг втрамбується, а іноді їжджу з мамою на ковзанку. Там так класно! Лід гладесенький...

– Ми не були ніколи, – урвала мене Оля, і дівчата дружно зітхнули.

Я знітилася. Добре, що в мене саме задзвонив мобільний – мама просила, щоб я поверталася.

Пообіцявши Оксанці знову прийти після канікул, я побігла до автобусної зупинки.

3

– То який ви хочете дарунок на Різдво? – запитав тато, розтираючи мак на кутю.

Бабуся ліпила на Святвечір вареники, а ми з мамою їй допомагали.

Саме тоді я і сказала:

– Я хочу сестру.

Бабуся змовницьки підморгнула батькам. Але я відразу уточнила:

– Не маленьку. Я вже знайшла собі сестру. Її звати Оксаною, і вона живе в інтернаті.

Батьки і бабуся дивилися на мене великими очима і приголомшено мовчали.

– Вона не має батьків. Ми... Ви могли б її взяти до нас жити, правда? Мамо? Тату?

– Нуууууу, не знаю, чи захоче твоя Оксанка таких батьків, як ми? – пожартував тато.

– Ми її навіть не бачили ніколи, – додала мама розгублено.

Бабуся не казала нічого – тільки обтрусилася від борошна руки і міцно-міцно пригорнула мене.

– Але ви ж можете познайомитись, коли ми повернемось.

Перезирнувшись, батьки погодились, бо ж перед Різдом не буває по-іншому. І ще тому, що насправді у мене класні батьки. Я, напевно, забула про це сказати з самого початку.

4

Але ж бо добре на Різдо у селі! Цікаво було щомиті – і в старовинній дерев'яній церкві на хорах, куди мене взяла зі собою бабуся, і в молодіжному вертепі, куди вона мене припросила. Мені, наймолодшій з-поміж дівчат і хлопців, доручили віншувати. Я була перебрана на ангела і мала дзвоник, яким

калатала попід вікнами, аби господарі відчиняли хутчіш, поки мороз не перетворив нас на бурульки.

Сховане між горами село замело снігом, наче в повісті Гоголя*. На чортику ми, щоправда, не літали, бо він був проти. Насправді наш чортик звався Ромчик. Він був дуже бешкетним і вертким та всім намагався заподіяти збитки – лякав дітей в оселях, куди ми заходили, сипав людям пшеницю у залишені в сінях чоботи, малював спреєм по вікнах кумедні смайлики і сніжинки. І ще встигав повсякчас крутитися коло мене, примовляючи, що де ангел – там мусять бути і чортик, аби заважати творити добро.

Коли ми врешті розійшлися по домівках, я відразу гепнулася на ліжко, не маючи сил навіть переодягнутися в піжаму. Ото весело було! Як приїду – розповім Оксанці. Думаю, їй би сподобалось тут! І ще б не забути розповісти, що Ромко взяв у мене номер телефону.

Я вже майже задрімала, коли до кімнати увійшла мама. Вона вкрила мене ковдрою, та придивившись у мерехтливому світлі ялинки, зауважила, що я не сплю.

– Поки ти колядувала, ми балакали з татом про твою Оксанку, – тихо сказала мама.

Серце в мене тельнькнуло, і я вмить сіла в ліжку.

* «Ніч перед Різдом».

– Знаєш, доню, сестра – не іграшка... Якщо ми справді цю дівчинку з інтернату візьмемо за доньку, вона вже назавжди залишиться з нами, розумієш?

– Розумію.

– Чи ти посваришся з нею, чи вона вчинить щось не так, чи ми з татом, можливо, чимось образимо її... Тобі доведеться ділити з нею кімнату і не тільки. Нам потрібно ще навчитися разом жити і розуміти одне одного, щоб справді стати для неї родиною. Це не стається за день-два, як і сама процедура з документами.

– Я буду чекати... – промурмотіла я, загортаючись в ковдру з головою. – Поспівай мені...

Тихо-тихесенько мама почала колядку «Тиха ніч», а я провалилась у сон, мов у пухкий глибокий сніг.

5

– То нині я нагорі, а ти – на першому поверсі, а завтра навпаки, чи по тижнях? – запитую я Оксанку, звисивши босі ноги з нового двоповерхового ліжка.

– Може, краще по тижнях? – сміється моя сестра самими очима.

Я навмисне її підколюю, бо якось вона проговорила, що боїться висоти. То тільки

задля забави Оксанка показує, що претендує на горішнє місце. Насправді вона така несмілива: дуже тихенько називає батьків мамою і татом, ходить помешканням так делікатно, ніби килим всіяний коштовним камінням, а не ковтюхами з хутра нашого kota Пірата.

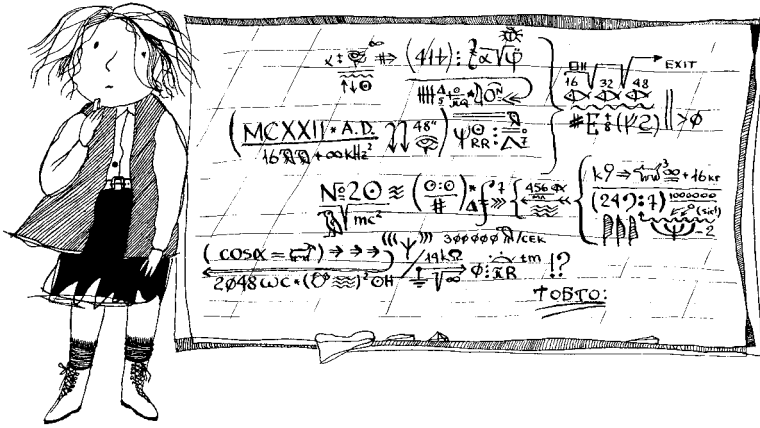
Оксанка тривожиться, чи зможе сидіти зі мною за однією партою і чи не кепкуватимуть з неї нові однокласники. Вже погасивши світло, ми довго обговорюємо день, який на нас чекає завтра – я розповідаю, чого й від кого в нашій класі можна сподіватися, яка вчителька добра, а яка може накричати і вліпити одиницю, аж поки нашу нічну «нараду» не уриває мама:

– Годі вже, дівчата, ви давно мали спати.

Ми нишкнемо під ковдрами, а тоді заходимося нестримним хихотінням.

– Перше вересня завтра, ще до школи проспите, хихотухи, – каже мама і зачиняє двері нашої кімнати, до якої встиг прорватися Пірат і запах свіжого бісквітного тіста.

Завтра я мушу встати швидше, щоб здивувати сестру подарунком, тому що завтра – не просто перше вересня: в Оксанки – день народження, їй уже дванадцять. А мені ще майже три місяці чекати!!! Уявіть собі – я тепер маю СЕСТРУ. Старшу сестру!!! І кажу їй і вам: «Добраніч».

Сестра

– Ні, Пилипшин, ні. Ти сидітимеш там, де й раніше. Бракувало ще, аби ви балакали на всіх уроках.

Так сувора Діанчина (а тепер і моя) класна керівничка обірвала нашу мрію сидіти на уроках поруч. Діанка залишилась на другій парті біля вікна сидіти з Юрком. А мені дісталось місце в ряду від дверей, на четвертій парті, біля Юлі. Вона теж новенька у цьому класі.

Юля демонстративно відсуває на край парті свої речі, даючи мені місце.

– А правда, що ти з сиротинцю? – запитує вона нишком, поки вчителька пише на дошці рівняння.

Я киваю і продовжую писати. Це вперше мене про таке запитують. Адже в інтернаті ми всі були «з сиротинцю».

– А твої справжні батьки померли? – не вгамовується Юля.

Вдаю, що не чую. Мені зовсім не хочеться розповідати про це дівчині, яку лише другий день бачу. Я хочу звикнути до думки, що батьки Діанки і є мої справжні, адже вони мене прийняли за дочку і ставляться, як до рідної.

– То вони живі? – трактує по-своєму мою мовчанку Юля.

Ото ж «пощастило» мені з такою цікавою Варварою за партою сидіти.

– Дай спокій, – буркаю я.

В інтернаті я завжди заздрила дітям, у яких батьки загинули або залишили їх малими в пологовому будинку. Одні мали за ким плакати, інші – не пригадували зовсім, то ж і жаліти ні за ким. Ті інші найбільше любили відвідувачів – вони були готові назвати мамою першу жінку, яка до них всміхнеться чи їх пригорне. Особливо найменші. Я не могла вдавати, що прагну мати маму. Бо мала її. Однак...

Свого тата я не знала зовсім. Моя мати ніколи не згадувала про нього без матюка. Вона співалася з принагідними знайомими, про мене майже не дбала. Це робила бабуся, поки була жива. А коли померла... Мені було

п'ять років. І мабуть, саме тоді я осиротіла посправжньому. При живій мамі. Вона вже не стримувалася, зганяла на мені злість, потім її заарештували. Мене відправили в інтернат.

– Пилипишин Оксана! До дошки!

Різкий голос учительки і моє нове прізвище, що вперше пролунало з чужих вуст, вивели мене із задуми. Я намагалась розв'язати рівняння, та розв'язок ніяк не давався – задумавшись, я, очевидно, прослухала пояснення і тепер заплуталась між числами і невідомими.

– Спиш на уроці! – нагримала на мене вчителька і пообіцяла, що наступного разу спуску не дасть, а вліпить одиницю.

Клас зацікавлено дивився на мене, коли я поверталась за парту – дехто співчутливо, дехто – насмішкувато.

«Не зважай, вона завжди така», – прийшла мені записка від Діанки. Я усміхнулась їй. Діанка – справжня сестра, дарма що молодша, а так дбає про мене. Вчора на день народження подарувала мені такого кумедного ведмедика! Він пошитий із вимоченої в кориці тканини – і тому дуже-дуже духмяний. Так смішно! Я спала з іграшкою у свій дванадцятий день народження... А Діанчина мама подарувала мені мою першу біжутерію – сережки і підвіску у формі Ейфелевої вежі. Сказала,

це для того, аби мріяти про поїздку в Париж. Мені раніше й не снилося таке. Тато подарував бузкову блузку, сказав, до школи згодиться носити. Але якби не Діанка – її батьки навряд чи коли прийшли би в інтернат шукати собі ще одну доньку. У них же була Діанка.

– То що, тебе в роддомі лишили? Ти байстрючка? – Юля вже стала здаватися мені противнючою істотою, і я засумувала за Олею з інтернату, з якою сиділа за однією партою.

– У нас із Діаною є тато і мама, – з притиском прошепотіла я.

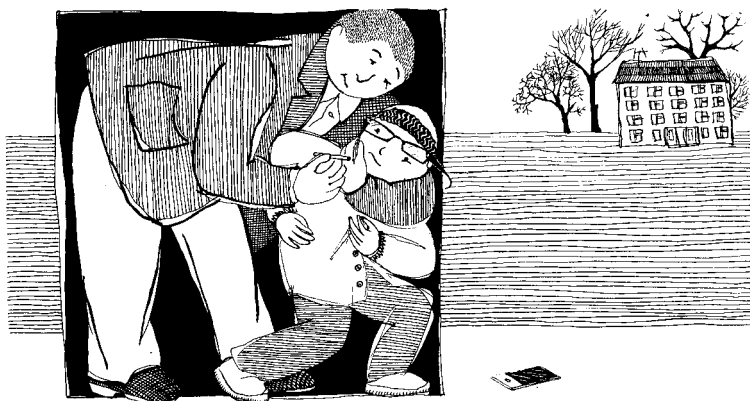
– Е, то її батьки. Набриднеш їм чи не слухатимеш – можуть тебе назад віддати, – ехидно всміхнулася Юля. – Я читала про таке в книжці, знаєш, про Трейсі Бікер.

– Що ти вчепилась до неї? – обернувся до нас Орест, захищаючи мене. – То тебе саму скоро в інтернат здадуть, бо ти вже, певно, всіх удома дістала.

Я не стримуюсь і пирскаю сміхом.

– Агов, гальорка, що там за дискусію розвели, – гримнула на нас учителька. – Дві новенькі, ви вчитися прийшли чи цирк тут влаштовувати?

На щастя, її сердитий голос заглушує дзвінок на перерву. Я миттю підіймаюсь і йду до другої парти коло вікна. До МОЄЇ СЕСТРИ.

Ботанік

– Ну що, ботанік, спізнився? – регоче старшокласник, який щойно на стадіоні підставив мені підніжку.

У школі деренчить дзвоник, а я шукаю в снігу свої окуляри.

– І чого зразу ботанік? – огризаюсь я нервово, одягаючи їх нарешті.

– Добре, що не розбилися.

– Ну, очкарик – знач ботанік. А мобілка яка крутенька – стопудово предки купили зубрилкові.

– Віддай, – простягаю я руку.

У мене і справді новенький айфон – батьки подарували на Різдво за добрі оцінки.

– Візьми, – хлопець нібито простягає мені телефон, але останньої миті різко підносить руку вгору.

Ну та, мені зі своїми півторастами сантиметрами не доскочити – він десь метр дев'яносто вигнав. Кремезний, як боксер, волосся обітнуте майже під «нульку». Провітрює свою макітру на морозі без шапки, телепень.

– Ану віддай, я мушу бігти!

– Ага. Біжи-біжи, а я пограюсь – маєш тут кльові ігри!

– Та дай, кажу!

– А маєш сигаретку? Гони сюди – віддам телефон.

– Не маю, я не курю.

– А, ну ти ж ботанік, як я забув?! – шкирить жовті зуби мій мучитель. – То збігай купи. Оно за тим будинком є кіоск.

– Мені не продадуть, віддай телефон!

– Пензлюй давай, не будь лохом! Скажи, що «L&M» для татка – добра тьотя дасть! Вона пиво ще не таким малявкам, як ти, продає.

– Віддай айфон! – злюся я.

– Вали-вали! Принесеш покурити – віддам, – і хлопець гепає мене по спині, аж наплічник спадає.

Нічого робити – суну я в кіоск. Намарафечена юна кіоскерка дивиться на мене з підозрою, але пачку «L&M» простягає, тицяючи

мене по пальцях своїми декоративними червоними кігтями, коли я швидко кажу, що то для тата. Ото забрехався – мій тато не курить. І дожився – на свої кишенькові якомусь дурилу цигарки купую. Точно що ботанік – як не крути.

Я повертаюся до стадіону, де той бовдур усе ще грається моїм мобільним. Він вириває в мене з рук пачку, витягає цигарку і кладає запальничкою. Затягнувшись, він пропонує цигарку і мені.

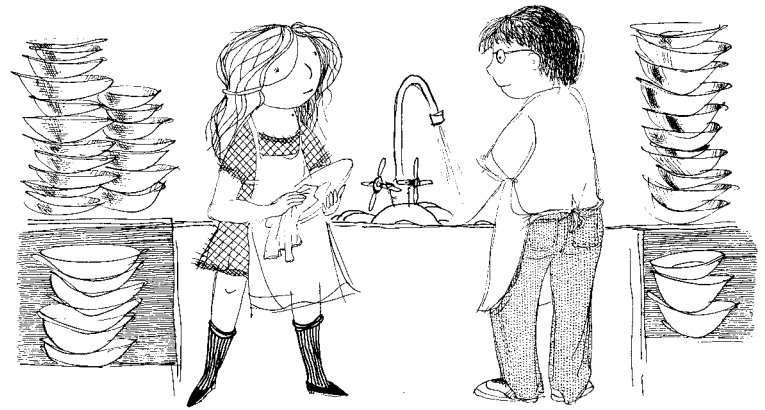
– Я не курю! Давай телефон і я пішов! – намагаюся вирвати у нього з руки свій айфон, але хлопець різко вдаряє мене кулаком під дих.

Я згинаюся в три погібелі, а він тим часом тиче мені під ніс свою облинену цигарку.

– Викуриш – віддам, – вкотре обіцяє він і шкірить зуби.

«От виродок», – лаюся я подумки і, замість затягнутися, кусаю свого кривдника за палець.

– Козел! – кричить він, впустивши цигарку і розмахуючи розчепіреними пальцями, а я тим часом боляче копаю його черевиком з підшовою-трактором у колінну чашечку, підіймаю зі снігу свій мобільний, і поки мій кривдник сичить та матюкається, щодуху мчу до школи.

Мені тринадцятий минало

1

Мені тринадцятий минало... Я вчив Шевченка за столом... Я не пас ягнят, яких, до речі, навіть ніколи в очі не бачив. Але тринадцять мені саме в неділю виповниться, тому вчити вірш мені заважали думки про день народження. І ще – мій друг Віталік – у джімейлі якраз замигало віконечко, я розгорнув його і прочитав:

«То що, де святкуватимеш?»

«Та вдома, певно», – відписав я без ентузіазму.

«Гониш», – не повірив друг.

«А що ж мені робити, коли мама вже на- запрошувала тіток – дядьків – хресних – ба- бусь – дідусів?» – відписав я.

Віталік, видно, задумався, бо віконце більше не мигало.

...Чи то так сонечко сіяло.... Чи так мені чогось було...

«То просто фігня», – врешті глибокодумно озвався Віталік.

«Що?»

«Святкувати з предками, ніби якась мез- люзга. Ліпше піти в піцерію».

«Але як?» – спитав я.

«Придумай щось! Скажи, що в нас в класі усі тепер ходять на піцу, а не сидять вдома з дядьками – тітками».

«Думаєш, номер пройде?» – засумнівав- ся я.

«Ага», – відповів мій друг.

Мені так любо-любо стало... Капець, і ще той вірш на завтра! А я не можу його ніяк запам'ятати!

– Андрійку! Вечеряти! – покликала мама.

Капець! Мені майже тринадцять, а мама, як маленького, кличе!

Набурмосений, я припхався на кухню. Щоправда, запах спагеті з курячою підливою трохи поліпшив мій настрій, але я вирішив не відступати.

– Мам, я хочу піти з друзями в піцерію на свій день народження, – почав я, скорис- тавшись моментом, що тато ще не повернувся з роботи.

Зазвичай саму маму мені вмовити легше, аніж разом з татом.

Мама глянула на мене трохи здивовано і мовчала, задумливо накручуючи спагеті на виделку.

– А як же дідो і бабця? Вони приїдуть тебе привітати... І тітка Юлія пообіцяла спек- ти і принести свій фірмовий торт, а вуйко Ро- ман – уявляєш! – навіть феєрверк купив. Що- правда, то мав бути сюрприз, але якщо ти не хочеш святкувати з родиною...

– Нуу... може, я трішки побуду, а тоді піду з друзями? – запропонував я, уявивши, як тітка Юля зацілюватиме мене і я буду весь у помаді, а дядько Ромко схоче схопити мене на руки, мов маленького. І що з того, що я – їхній похрес- ник? Ну, як їм невтямки, що я вже виріс?

– Твій день народження – і для них вели- ке свято. Вони ж твої хреснені, а своїх дітей не мають, – дорікнула мама.

По-о-о-чинається! Я пойорзав на табуретці, втягуючи в себе спагеті з голосним присвистом.

– Як ти не розумієш, мам? Я вже не ма- ленький! Усі в класі вже святкують в кафешках чи піцеріях, окремо від батьків.

– Ти, Андрію, як хочеш, але ми святкуватимемо вдома. Це ж і наше свято теж, – усмінулась мама.

Подякувавши за вечерю, я подався у свою кімнату.

«То як?» – миготіло на екрані Віталикове запитання.

«Мама ніби погодилася. Ще тато...»

«То куди підемо?» – запитав друг.

«Може, в ту піцерію, що недалеко від нашої школи?»

«Ну, та не найприкольніша, але якщо предки тебе далі не пустять, то може бути...», – написав Віталик, і я навіть уявив собі його зневажливу посмішку.

Та певно, що він крутий – батьки його не надто контролюють, він може бувати де хоче. І кишенькових завжди в нього повно!

«А хто прийде?» – зацікавився Віталик.

«Юля», – швидко відписав я, бо ж Віталик з Юлею зустрічається.

«А ще?» – не відставав він.

Я задумався. Скільки народу запросити – сам не знаю, бо я не знаю ще, скільки батьки зможуть дати мені грошей. А якщо тато буде проти?

«Ну?» – не вгавав мій друг.

«Ще Юру з Олесею, ну і Оленка», – швидко відписав я.

«І все?» – перепитав Віталик.

«Напевно. Ну, давай наразі. Бо я ще вірш вчу і геометрію не написав».

Я хотів, аби Віталик відчепився, поки я нічого не знаю. От дасть тато грошей – тоді буду думати. І треба ще свою скарбничку перевірити. Правда, я на смартфон збираю...

2

Мені тринадцятий минало. А вірш мене і не спитали!!! Ура, бо я так і не вивчив його – не ліз у голову та й годі. А все тому, що спершу я переживав, що скаже тато, а потім – тішився, що тато був не проти. І навіть дав грошей! Тепер я зможу запросити друзів на піцу.

Дзвінок на перерву врятував мене від невиченого вірша, бо вчителька вже саме навела нагостреного олівця на моє прізвище – я то бачив, бо сиджу просто в неї під носом. На першій парті. А все тому, що ношу окуляри.

Я підійшов до Оленки, яка біля вікна в шкільному коридорі про щось балакала з Настею.

– Я хочу... – я зам'явся, бо Настя й не думала вступитися, хоч бачила, що хочу поговорити з Оленкою.

– Після уроків поговоримо, – запропонувала Оленка.

Їй теж було ніяково проганяти подружку.

– Окей.

Я поплівся до класу. От халепа, хотів її першою запросити, а не вдалося.

– Ну що? – спитав Віталік, що саме крутився коло Юлі, яка йому пояснювала задачку, тицяючи ручкою у свій зошит з геометрії. Мені видалось, що він не слухає Юлю, тільки витріщається на її міні. Але може, то й не так.

– Та після школи поговоримо. Але вас прошую вже.

– Куди? – підвела на мене свої великі зелені очі Юля.

– На мій день народження, на піцу.

– О, клас. Дякую! – зраділа вона.

Так само я запросив Юру з Олесею. Юра, щоправда, більше Віталіків друг, аніж мій. Вони разом покурюють за рогом школи на перервах ще й з мене підсміхаються, що я не хочу. Але я раз спробував – потім до вечора мене нудило. Не хочу. Навіть з друзями. А Олеся – Юрина дівчина, вони обоє – з паралельного класу.

Невеличка компанія вийшла, але я і так багато грошей не маю. Тато дав чотириста гривень, треба вкластися. Адже батьки й на домашню забаву грошей потратять. Всі запрошені родичі не передумали приходити, хай там як – буду я чи ні.

Після уроків я чекав Оленку під школою. Цього разу їй вдалося спекатися Насті, що мене неабияк втішило. Настя любить багато говорити, що й слова не вставиш, коли вона поруч, ще й всюди пхає свого носа. Але Оленка якось із нею дружить. Може, тому, що вона – мовчазна. Але коли щось розповідає – завжди цікаво. Її батьки – мистецтвознавці, і Оленка запросто могла би провести екскурсію Львовом. Вона знає геть усе про головні храми і середньовічні кам'яниці.

Я взяв в Оленки наплічник, а вона мені всміхнулась і подала руку. Її долоня така тоненька і завжди трохи прохолодна, навіть у таку спеку, як зараз. Хоч ще тільки травень, а вже можна засмагнути, як улітку.

– Прийдеш на мій день народження у неділю? – запитав я.

– Звичайно! А коли саме?

– Ну, зберемось десь о четвертій біля піцерії – отам на розі.

– А ми хіба не будемо в тебе вдома? – здивувалась Оленка.

– Ні, підемо в піцерію. Ти і я, Віталік з Юлею і Юра з Олесею. Невеличка компанія.

– Невеличка, але в піцерії купа чужих людей, – задумливо промовила Оленка.

Оленка не любить галасливі компанії. Вона досить замкнута, багато читає і малює.

Їй добре вдається архітектура, не дарма вона щодня після уроків їздить в художню школу. Коли я приходжу до Оленки в гості, довго розглядаю її картини. Не знаю нікого зі своїх ровесників, хто б іще так малював.

– Трохи повеселимось, а тоді – додому. Мій хресний, вуйко Роман, обіцяв ще салют на честь мого дня народження.

– То до тебе гості прийдуть? – здивувалась Оленка.

Мені довелось усе їй розповісти – і про Віталикові намовляння, і про надокучливих родичів. Оленка, слухаючи, спохмурніла.

– Я вибрала би своїх рідних. Не Юрка з Віталиком, – сказала вона мені на прощання.

І навіть не поцілувала в щоку, як завжди.

Щось у її словах було таке... Можливо, вона має рацію? Але тепер уже пізно, бо всі друзі запрошені.

3

Нарешті, нарешті, нарешті!!! Мені тринадцять. Сьогодні батьки засипали мене щедрими подарунками – я отримав планшет, нові літні джинси і «Фізику майбутнього» Мічіо Кайку. Ага, і ще дві класні футболки!!! Вбравшись, я став як нова копійка.

– Ех! Великий наш хлопець виріс, – усмінулась мама, показуючи в дзеркалі, що я вищий за неї на півголови.

– Аби ще розумний, – докинув тато, і в нього хитро засмикалися вуса: – І щоб батьків шанував, не тільки свою самостійність.

Я пропустив татову «шпильку» повз вуха, а тоді допоміг батькам святково накрити стіл, цуплячи з тарілок улюблені смаколики. Мізинцем я навіть відколупав трохи помадки з торта, якого вранці, поки я спав, привезла тітка Юлія. Саме на цьому «злочині» мене й упіймала мама.

– Бач, а хто свічки на торті задмухувати-ме? – перепитала вона.

– Та я повернуся на торт і на вуйків салют! – весело запевнив я маму, а тоді, не дочекавшись родичів, чкурнув з дому, бо друзі вже мене чекали і надзвонювали.

Спершу я зайшов до Оленки. Вона була якось особливо по-літньому гарна. Русяві накручені пасма спадали на бузкову коротку сукню без рукавів, у вухах погойдувались сережки-квіти з фіолетового бісеру.

– Сама зробила, – пояснила Оленка, коли я задивився на них. – Ой, а я ж маю тобі подарунок і не дарую.

Ми разом сміялися, поки Оленка шелестіла, витягуючи з-за гардини щось велике

і прямокутне, загорнуте в пістрявий подарунковий папір.

– Це тобі, – обережно вручила вона мені дарунок, і я здогадався на дотик, що то – картина.

– Дякую, Оленятко, – я радо поцілував би її, але розумів, що вона хоче, аби я хутчіш побачив подарунок.

Обережно розгорнувши картину, я не знав, що казати... Це був наш сімейний портрет. Мама була дуже схожа, її незмінно лагідна усмішка в кутиках губ і ясні очі дуже вдалися Оленці. Хацькі вуса тата, здавалось, стирчать з картини, а гарріпоттерівські окуляри і неслухняний рудуватий чуб теж не залишали сумнівів, що то – я. За нашими спинами видніла панорама Львова – з Високого Замку. Я згадав, що подібне фото було в нашому електронному сімейному альбомі, мабуть, Оленка ним скористалася.

– Це... диво. Ти – справжня художниця, – видихнув я, не зводячи очей з картини.

Для цього дива потрібно багато часу, а до художниці... мені ще далеко, але я вчитимусь. З днем народження! – і Оленка потяглась до мене навшпиньки, щоб по-дитячому тринадцять разів смикнути мене за вуха. Вуха пашили, але... Я був би не проти мати і двадцять років)))

– То ходімо? А картину я увечері в тебе заберу, можна?

– Можна, вона й так надто велика, щоб носитися туди-сюди, – погодилась Оленка.

4

Поблизу піцерії нас уже чекали Віталік, Юля, Юра, Олеся... О! І ще Костик з Лізою, наші однокласники.

– Ми ще їх прихопили, – весело повідомив мені Віталік, затуляючись цигаркою. – Вони мають для тебе класний подарунок.

– Я би сказав, сюрприз, – з притиском глянув я на Віталіка. – Погаси, бо тут дівчата.

Віталік мусив затоптати недопалок, а Оленка змовницьки стиснула мені долоню. Костик з Лізою багатозначно пошелестіли своїм пакунком, і ми гуртом увібгалися в невеличку і напхом напхану піцерію. На щастя, один столик саме звільнився, і ми його миттю окупували.

– Що замовляєте? – поруч з нами вигулькнула бліда офіціантка з вибіленим волоссям і яскраво підмальованими губами.

– Чотири піци з...

Поки я затнувся, Віталік тоном знавця перерахував начинки, а дівчата замовили соки і капучіно.

Коли офіціантка відійшла, записавши замовлення, Віталік подарував мені флешку, Юля – перший том «Голодних ігор», Юра з Оле-сею – гігантський пивний кухоль з якимсь «кітчевим», як сказала б Оленка, малюнком. А Костик з Лізою простягнули мені під столом свій шелесткий пакет. Він дзенькнув, і я, за-зирнувши досередини, побачив, що там – де-кілька пляшок пива.

– Щоб було що з кухля пити, – гигикнув Костик, а я показав йому на напис просто над нашим столиком: «Приносити зі собою алко-гольні напої ЗАБОРОНЕНО!».

– Тим то й прикольно, що заборонено, – не вгавав Костик, і Віталік його підтримав:

– Потім можна налити у склянки з-під соку.

– Я не наливатиму. А ви як хочете, – бур-кнув я, почуваячись не в своїй тарілці.

Мало того, що Костик з Лізою припхались непрошені, то ще й підставляють мене. Якесь сьоме чуття і посмутнілі Оленчині очі підка-зали мені, що все летить шкереберть. Однак відступати було нікуди, бо нам саме принесли запашні гарячі піци, якими ми стали ділитися поміж собою.

Невдовзі довелося замовити ще три піци, а також – морозиво для Олесі і Лізи, десерт для Юлі, фруктовий салат – Оленці. Віталік

з Костиком і Юрою ще захотіли картоплю фри і сирні палички – адже вони таки ухитрилися під столом поналити собі у склянки з-під соку пива. Я почав нервувати, бо ситуація ви-ходила з-під контролю.

Усім хотілось «посидіти», тож доводилось весь час щось дозамовляти, інакше офіціант-ка грюкала нашим посудом і витирала стіл у нас під носом, жваво змахуючи на нас крих-ти шматиною. «Звеселений» Віталік конче рвався щось офіціантці сказати, але Юля ледь не долонею закривала йому рота. Щоб відвести підозри, я замовив ще всім по коктейлю і ще дві піци, і чіпси.

Врешті-решт довелося нашу вечірку за-вершувати, бо Віталік з хлопцями набрались пивом і стали поводитись надто гучно і не-адекватно. Костик норотив пити пиво з горла, незважаючи на будь-які заборони. А Віталік і Юра рвалися запалювати просто в піцерії бен-гальські вогні і волали «хеппі бьосдей ту ю» та вимагали в офіціантки шампанське. Я бук-вально випер їх на вулицю завдяки Оленці і пі-шов розраховуватись...

5

Саме тут мене й очікував неприємний сюрприз. Сума, на яку ми «погуляли», удвічі

гривень перевищувала ту, яку мені дав тато. Я не розраховував ні на вісьмох осіб, ні на те, що ми так засидимося.

– Ну і? – офіціантка з-за стійки дивилась на мене напівобурено і напівнасмішкувато. – Нагулялись? Кликати господаря?

– Зараз, я за хвильку, – я метнувся до дверей, маючи надію позичити грошей у друзів, щоб розрахуватися. Але за ними вже й слід прохолов.

– Пішли пиво допивати, – пояснила мені Оленка, заходячи до піцерії.

– То як? Платити будемо? – виріс наді мною кремезний чоловік у сліпучо-білій сорочці поверх джинсів, очевидно, господар закладу.

Оленка знітилась, простягаючи мені п'ятдесятигривневу купюру. Але я не міг взяти в неї грошей, і їх однак би не вистачило. Подзвонити татові чи мамі мені совість не дозволяла. І навіть якби я пішов по свої «запаси»... Але хто мене пустить? З роздумів мене вихопив гучний насмішкуватий голос чоловіка:

– Якщо платити не будемо, то будемо мити посуд.

І він тицьнув мені до рук білого фартушка.

– Я допоможу, – сказала Оленка, подавши услід за мною на кухню піцерії.

Я відчув, що наші спина свертлять зацікавлені погляди відвідувачів, дехто вже хихотів.

Ми мили посуд декілька годин, аж до закриття піцерії. Декілька разів мені дзвонили батьки, яким я мужньо брехав, що ми ще гуляємо з друзями. Щоразу на ці слова Оленка червоніла до самих вух, а невтомні веселі молоді офіціантки ледве стримували сміх, і щойно я клав телефон в кишеню, реготали від душі.

На прощання шеф піцерії потис мою побрижену від води долоню і сказав: «З днем народження, хлопче! З тебе ще будуть люди». Я так і не зрозумів, насміхався він з мене чи говорив серйозно?

Ми з Оленкою мовчки приплентались до нашого будинку – вона живе в сусідньому під'їзді.

– Тебе батьки не сваритимуть?

– Не знаю, я їх попередила.

– Вибач мені, то був не найліпший день народження, – промимрив я, винувато витріщаючись на носачи своїх кросівок.

– Але й не найгірший, – раптом розсміялась Оленка, показуючи мені рукою вгору, на наші вікна.

Там мій хресний, затагнувши на балконі своїм колоритним баритонем «Многая літа», саме запустив феєрверк. Над нами кольоровими бризками розлетілися вогні – червоні, ультрамаринові, білі, жовті і фіолетові.

– Так святково, як на Новий рік, – захоплено прошепотів я.

– Це і є твій новий рік, – зауважила Оленка, не зводячи очей з мерехтливих відблисків. Саме тоді я нахилився і легенько цьомкнув її в губи, а вона на мить обійняла мене, а тоді – втекла додому.

Я ж поплився на свій шостий поверх і ввійшов до квартири, коли вуйко Петро і тітка Юля саме збиралися виходити. Я так натомився, що мені було байдужісінько, що хресний стис мене в обіймах як маленького, ще й надер вуха, а тітка – обцілувала обидві щоки, наставивши червоних знаків помадою. Подякувавши за привітання і феєрверк, я хотів пробратися у свою кімнату і завалитися в ліжко, однак мама погукала мене з кухні.

– Ну як, ви добре посвятували? – спитала вона, брязкаючи тарілками і салатницями. – Бабця з дідом та тітка Христя з вуйком Василем тебе не дочекалися, але нам було дуже весело.

– Ага. Нам теж, – майже не скривившись, збрехав я.

– От і супер. То допоможеш мені помити посуд? – весело попросила мама.

А що мені ще залишалося? Ех... *Мені тринадцятий минало.*

Мій друг – маніяк

Я малююся перед великим дзеркалом у своїй кімнаті, а моя подружка Єва корчить гримаси в мене за спиною:

– Насть, ну куди ти збираєшся? – не відчепиться ніяк вона.

– Будеш багато знати – скоро постарієш.

Чомусь мені не дуже хочеться хвалитись Єві, що збираюся на перше побачення. Вона вже цілий рік ходить з Назаром із нашого класу, а я досі ні з ким не зустрічалась. І принесло ж її на мою голову в такий невідповідний момент – а все тому, що Назар на вихідні до бабусі поїхав з батьками, і їй, бачте, нудно самій.

Ой, стрілка вийшла криво! Я злюся і змиваю все косметичним молочком та починаю возитися з макіяжем спочатку.

– Все одно на шістнадцять не потягнеш, – кепкує з мене подружка. – Марно стараєшся.

– А на скільки? – зацікавлено зиркаю на неї.

– А ти що, на вечірній сеанс в кіно зібралась? Не пустять, – регоче вона.

– То скільки років мені можна дати на вигляд?

– Та не більше чотирнадцяти, – хихоче Єва.

– Але ж мені і є чотирнадцять! – я кидаю в неї тюбиком з тушшю. – Ну, що ти за чудо, дай мені намалюватись нарешті.

– Ще якби трохи більший бюст... Можна було б рочок додати. Ти не пробувала ліфчики з поролоном? – Єва хитро всміхається і кидає туш у мене.

– От заразка!

Туш знову влучає в Єву, а я вкотре обертаюсь до дзеркала, але не можу підвести губи помадою, бо вони дрижать і вигинаються в криву посмішку. А все тому, що подружка смішить мене, демонстративно випинаючи свої й без того великі груди вперед.

У коридорі, поки я заціпаю червоні босоніжки – в тон сукні – на високих підборах,

бабця окликає мене з вітальні, обернувшись від телевізора:

– Настю, дитино, куди ти проти ночі?

– Та яке проти ночі, ба, ще тільки сьома, тепер довго не темніє, вже майже літо. Ми трохи прогуляємося, – додаю я і виштовхую сміхотливу Євку з квартири, швидко прихиливши і замкнувши на ключ двері.

Моя бабуса любить рано лягати і вдосвіта вставати, тому для неї сьома вечора – то вже глупа ніч. Добре, що в мене окрема кімната, і я можу й після півночі сидіти за ноутбуком, щоправда, потім важко прокидатися до школи вранці.

Маму свою я бачу переважно по скайпу. Вона в Італії на заробітках і приїздить додому раз на півроку. Спершу я дуже сумувала за нею, та от, за п'ять років до всього звикнеш... Тато загинув ще як я була малою – його я не пригадую зовсім, хіба що на фото бачила. Однокласниці мені заздять – кажуть, можу робити, що схочу.

– То куди ми йдемо? – питає Єва вже на вулиці.

– Ти – додому, а я – на побачення, – не витримую врешті я.

– Вау! – вигукує Єва. – А з ким?

– Менше знаєш – краще спиш! – сміюся я, щипаючи Єву за ніс.

– Ну скажи-и-и-и! Ну що ти за подруга така-а-а-а! – канючить Єва.

Їй і справді їсти не давай, аби лише попліткувати та чужі таємниці щоб дізнатися. Ось і маршрутку вже видно на горизонті, зараз над'їде, а Єва прилипла, як реп'ях.

– То хтось із наших однокласників? Як зветься твій друг?

– Мій друг – маніяк, – вигукую я, сподіваючись, що тепер Єва точно дасть мені спокій і я нарешті поїду на побачення.

Натомість очі моєї подруги стають круглі, як блюдця, і вона вслід за мною прослизав в маршрутку, мов той зомбі.

– Ти що, геть здуріла? Який маніяк? – шепоче вона мені на вухо, вмостившись поруч на трохи обдертому сидінні.

Очі в Єви такі нажахані, що я мушу їй усе пояснити:

– Та ні, насправді його звати Макс. Маніак – то його нікнейм, це ж типу прізвисько, а ти чогось перестрашилась.

– Ти з ним де познайомилась?

– Та *ВКонтакте*, де ще.

– Він гарний?

– Я бачила тільки фото, але мені сподобався.

– Оо, ти ще його не бачила? А як він і справді маніяк? Хто він такий, в якому класі? –

Єва просто засипала мене запитаннями, на які я не встигала відповідати.

– Та який там маніяк, ми спілкувалися в чаті, йому шістнадцять років, випускник, – пояснила я наляканій подрузі.

– Якої школи? Нашої? – не вгавала Єва.

– Ні, не нашої. Не знаю якої, якоїсь там. Я не питала.

– Може, він небезпечний? Ти навіть не знаєш, з якої він школи. Я мушу піти з тобою про всяк випадок, – торохкотіла Єва.

– Слухай, я з тобою на побачення не ходжу, – врешті гаркнула я на Єву, і вона на мить принишкла.

– Я за тебе хвилююсь, може? Треба мені ваше побачення сто років, – огризнулася Єва і витріщицалась у вікно, хляпнувши мене по лицю своїми рудими кучерями..

Ну от, тепер ще вона на мене образилась! Спершу чіпляється, а тоді... Але якийсь неспокій вона у мені посіяла.

– Ну, добре, не копиль губи. Ходи зі мною – познайомимось з маніяком разом, – пожартувала я, тягнувши Єву з маршруткі, бо ми саме приїхали до кінцевої зупинки біля університету.

Але тепер вона вперлась, як віслук, сказавши, що я можу йти хоч до трьох маніяків, а вона собі поїде зараз додому.

– Та вилазь уже, бо по колу поїдемо, – я схопила подружку за руку і витягла на вулицю. – Він вже й так чекає, певно.

– Може, я боюсь. Додумалась – з якимсь маніяком зустрічатися, – бубніла Єва.

– Не будь як маленька. Він класний – любить «Скорпіонс» і «Океан Ельзи», як і я. І «Матрицю», й «Амелі», – розповідала я подрузі, водночас згадуючи симпатичного білявого й синьоокого хлопця з фотки на сторінці *ВКонтакте*.

– Ага, може, він ще плаче над дівчатками Джаклін, як ти, або над Марком Леві, – підколола мене подружка.

– Не, він плаче над «Чужим», – віджартувалась я у відповідь і щосили потягнула на себе двері «Нью-Йорк стріт піци», до якої ми саме підійшли.

Розгледівшись довкола, я не побачила милого білявого хлопця з фото, але якийсь молодий чоловік помахав мені з дивана у віддаленому закутку. Я подалась до нього, а Єва попленталась за мною хвостом.

– Привіт, ти Настя? – спитав, підвівшись зі стільця, кремезний блондин, якому на вигляд можна було дати років 25-27. Від нього повіяло цигарками, парфумами і пивним духом – напівпорожня гальба стояла перед ним на столі.

– Ага, ой, так. А це моя подруга Єва.

– Дуже приємно, – він потис нам обом руки і всадовив мене на червоний м'який диванчик поруч із собою, а Єву – навпроти.

– А ти... ви... хіба Макс? – я геть розгубилась, подумавши, що чоловік помилився, запросивши нас до столу.

– Так, так, кажи на «ти», ми ж переписувалися з тобою, Настю.

– Але... Там на фото...

– Ой, то давнє фото, там я у п'ятому класі.

Ми з Євою насторожено перезирнулися, а Макс продовжив:

– Просто відкрию вам секрет – у мене таке спадкове генетичне захворювання... про нього вивчають в геро... геро...* – блондин зам'явся.

– Геморой? – ляпнула невпопад Єва, і я засміялась, а Макс насупився.

– Не, це... ну... в мене хвороба прискороного старіння, тому я і маю вигляд старшого на десять років, – пояснив він якимось непереконаливо.

– Я колись щось таке читала, але забула, як вона, ця хвороба, називається, – сказала я, щоб розрулити незручну ситуацію, хоч і запідозрила, що мій друг-маніяк вішає нам на вуха локшину.

* Блондин забув слово «геронтологія» – наука про старіння.

Він не мав вигляд хворого, радше дуже здорового чоловіка. Однак я йшла на побачення до хлопчиська, а тут...

– Та годі про хворобу, ось нам вже піцу несуть, – зіскочив з теми Макс. – Щоправда, я не знав, що вас буде двоє, та не біда – зараз замовимо ще, таку, як ви найбільше любите.

Його улеслива запопадливість усе більше нас насторожувала, але ми – нікуди подітись – взялися за піцу, яка парувала і лоскотала ніздрі ароматом орегано. Джазові мелодії, які раптом стали надто гучними, не давали можливості нормально розмовляти, і найбільше мені хотілось дати драпака з піцерії, та я не могла вигадати причини, як відкараскатися від нового знайомого.

Раптом Єва стала дивитися на мене веле-тенськими очима ще й кліпати щосили.

– Щось в око потрапило? – перекрикуючи музику, спитала я її.

– Ага, здається. Піду подивлюся до дзеркала в туалеті, – Єва схопила свою торбинку і шпарко рвонула з-за столу.

Макс тим часом нахилився до мене і зашепотів на саме вухо, аж торкаючись його губами:

– Чому ти прийшла з подругою?

– Та Єва прив'язалася – не відчепишся, – пояснила я, відвертаючи голову трохи вбік, аби не дихати пивним сопухом.

– Я думав, ми з тобою ближче познайомимось, маленька, – Макс погладив мене однією рукою по обличчю, а іншою – під столом – стис моє коліно, а тоді його рука помандрувала вгору, бгаючи сукню...

– Ой, мені телефонує мама, – зірвалася я на рівні і, приклавши телефон до вуха, чкурнула до виходу.

Насправді дзвонила Єва. Вона стояла неподалік піцерії і несамовито махала мені рукою.

– Він і тебе цапав за коліна? – здогадалася я, глянувши на її великі перестрашені очі.

– І тебе? – видихнула Єва. – Насть, поїхали додому.

Звісно, ми помчали на маршрутку, як божевільні, хоча за нами ніхто не гнався. Мабуть, і справді мій «друг» – маніяк. Але я не перевірятиму цього, просто видалю свою сторінку *ВКонтакте*...

Шерлок Холмс і доктор Ватсон-с

1

Тупочучи, ми з Васьком збігли з восьмого поверху нашого будинку, несучи великі сині «тарілки», щоб поз'їжджати з гірки в парку. Васько – мій найкращий друг з класу, ще й сусід, відколи ми з мамою і татом змінили помешкання і поселилися в новому домі.

Гупнули вхідні двері, і вслід нам пролунав жалібний нявкіт – то рудий кіт сусідки, пані Стефи з другого поверху, сидів на підвіконні, і його котяче голосіння лунало над подвір'ям.

– Якийсь зварйований кіт, – засміявся Васько, і ми попростували доріжкою поміж будинків.

– Пограймо в детективів, – запропонував я.

– Як? – перепитав мій друг.

– Ну, я буду Шерлок Холмс, а ти – доктор Ватсон.

– Ватсонс? Як магазин? – захихотів Васько.

– Не Ватсонс, а Ватсон! Ну, ти й Вася! Ти що, Конан Дойла на читав? – здивувався я, бо сам був дуже захоплений його оповідями про мудрого нишпорку.

– Не, не читав. А що ми маємо робити?

– Знайти і викрити якогось злочинця, убивцю, наприклад.

– Сань, ти здурів? Ми ж у парк йдемо.

– Ну, я ж не кажу, що ми зразу – бац – і знайдемо убивцю. Спочатку треба виробляти спостережливість і навчитися читати різні знаки, наприклад, сліди.

І я показав Ваську на сліди в пухкому снігу.

– От дивись і учись: тут ішов хтось із псом, точніше, з маленьким песиком – бач, сліди невеличкі, бо лапи неглибоко вгрузають у сніг.

– І що з того?

– Як думаєш: хто це був?

– Ну, не знаю.

– Не гальмуєй – снікерсуй, – я показав на сніг. – Глянь, сліди велетенські – розмір сорок третій розтоптаний, значить ішов чоловік, а не жінка, так?

– Ага, – погодився Васько, зупинившись і зацікавлено витріщившись на сліди.

– Самі кроки невеликі, значить, то хтось невисокий, – продовжив я. – Але глибокі, тобто...

– ...мужик товстий, – закінчив Васько.

– Ну та, не легенький. І ще він широко розставляв ноги – напевно, має пузо, – допустив я. – Ой, сліди пса кудись зникли!

– Ага. Його викрали інопланетяни, які раптово тут приземлилися, – прикольнувся Васько, показуючи мені на широку прямокутну пляму в снігу. Він явно любляв фантастику.

– Не, дивись, псячі сліди ведуть до отого дерева, – показав я.

– Точно, і пес навалив там купу, поки його господар тут вилежувався, – гиготнув мій друг і потягнув мене за рукав. – Йдемо, нишпорко, може, там вже наші на гірці, а ти тут псяче лайно розглядаєш.

– Може, господар послизнувся тут і впав, – допустив я, піддавши ходи, бо Васько рвонув уперед з криком «Лови!».

– Слухай, Ватсонсе, а може, його хтось вдарив, і він впав? Може, його хтось пограбував? – захекано сказав я, наздогнавши друга.

– Там би була кров, море кровіці, – Васько скривив страшну пику.

– Значить, той чувак просто впав. Слухай, але в нас у будинку нема чоловіка з таким мажнюнім псом. Чи є?

– Не, ніби нема.

Раптом Васько гигикнув, затис собі рота долонею і рвонув до парку, як ошпарений.

– Що, що таке? – запитав я, наздогнавши його нарешті.

– По-по-по-дивись, – ледве вимовив він, тицяючи пальцем позад себе.

Я обернувся і побачив, як від нас, чимчикуючи, віддалялась тітка Роза, закутана в пухнасту шубу зі штучного хутра, ведучи на повідку свого крихітного пуделя. Тітка була маленька і кругленька, як чупа-чупс, але на ногах мала якісь велетенські чоловічі шкарбани, напевно, вони належали дядьку Семену, її чоловіку. Я теж розреготався, ми з Васьком попадали в сніг і, сміючись, катулялись, похапавшись за животи.

– О-ой, не можу, Шерлок Холмс! – врешті видихнув Васько і перестав сміятись, але то тільки тому, що від сміху на нього напала гикавка.

Тож решту дороги до гірки він гикав.

Накатавшись донесхочу, ми попхалися додому. Вже сутеніло, і раптом я згадав, що мама ще вранці просила мене принести з підвалу невеликий мішок з картоплею.

– Підеш зі мною? – спитав я Васька, і він кивнув.

Ми спустилися в підвал, крутнули вимикачем. Від тьмяного світла поодиноких ламп все довкола видавалось якимсь зловісним і моторошним. Зі стін звисало гидотне павутиння, відгонило вологістю, від опалювальних труб йшло тепло, а в одному місці бухкала пара. Напевно, труба мала тріщину.

– Раніше я не бував тут, коли темно.

– І я, – озвався Васько в мене за плечима.

Відчинивши двері нашого підвалу, я взяв мішок із картоплею і вже хотів було зачиняти, коли раптом Васько шарпнув мене за рукав.

– Там... там хтось є... – прошепотів він майже беззвучно, показуючи мені це «там» самими лише очима.

І справді, в кінці довжелезного проходу, який об'єднував підвали сусідів, під грубезною трубою центрального опалення заворушилось щось у великій купі мотлоху.

– Може, щурі? – шепнув Васько.

– А може, злодій? Або якийсь убивця, що ховається від усіх і виходить тільки вночі. А може, навпаки, жертва, яку він не добив, – прошепотів я і подибав, хоч серце в мене завмирало від переляку, просто до воружкої купи.

– Ти дурний, Санько, не йди! Пішли звідси, – схопив мене за рукав товариш, але я не спинився, бо дуже хотів пережити пригоду – справжню пригоду, як ті, про які читав у книжках.

Знехотя, шуркаючи ногами, Василь подався за мною. Я витягнув із кишені маленький діодний ліхтарик, який завжди носив зі собою, і, ввімкнувши його, присвітив. З купи мотлоху раптом випірнула розколошкана голова і, обдавши нас перегаром, гаркнула, затуляючи розчепіреною п'ятірнею очі:

– Ану вали звідси, шантрапа!

– Може, вам потрібна допомога? – якимсь чужим і гидко тоненьким голосом спитав я.

Чоловік сів, протер заспані очі і, почухуючи небритий фейс, натяг на маківку брудно-зелену трикотажну шапку. Ми з Васьком миттю впізнали нашого місцевого бомжа, який копирсався в смітниках і збирав пляшки по району.

– Хіба по пиво збігаєте, пацани, – реготнув чоловік і закурив цигарку.

– Нам... нам вже треба додому, – сказав Васько і дав задній хід, а я рвонув за ним.

Вслід нам чоловік невдоволено лаявся і бубонів, що не тре було його будити.

– Як він може там жити? – поспитав Васько, коли двері підвалу за нами з металевим грюкотом зачинились. – Капець.

– Надворі би замерз, – сказав я, але дали наше обговорення проблеми місцевого бомжа не пішло, бо ми знову почули відчайдушний нявкіт.

– Той кіт що – цілий день тут так репетував? – здивувався Васько, задерши голову і розглядаючи нечіткий силует кота в просвіті вікна.

– Дивно, в них не світиться. Може, пані Стефа десь пішла, а кіт – голодний, того й кричить як дурний, – сказав я другові.

– Я її вже декілька днів не бачив, може, її немає вдома? – вирішив Васько.

– А що, як задзвонити у двері? – і я натиснув на дзвоник.

Однак з-за дверей ніхто не озивався, хіба що нявчав кіт.

– Може, з пані Стефою щось трапилось? – я подивився на друга перелякано. – А що, як її вбили і вона лежить там мертва?

– Хто мертвий? – почувся в мене за спиною татів голос.

– Тату, ніхто не відчиняє. А Васько давно не бачив пані Стефу... а її кіт верещить як різаний!

– Упс, – тато замислено поторсав двері і задзвонив у них ще раз.

Ми прислухались. І раптом з-за дверей, крім воання кота, виразно почувся людський стогін. У мене з перестрашу аж волосся на голові стало сторчака: цілий день я марив убивцями, детективами і жертвами, а тут... Може, там за дверима пані Стефа лежить у калюжі крові і...

– Ану відійдіть!

Поки я, заціпенілий, малював в уяві страшні картинки, а Васько сповз на сходи, як порожній мішок, тато вирішив діяти рішуче – і миттю висадив двері, які в пані Стефи були старенькі і, як то кажуть, трималися на чесному слові.

– Сашку, дзвони на «швидку»! – вигукнув тато, зазирнувши до кухні.

Я ступив крок у квартиру пані Стефи і набрав номер екстреного виклику та подав татові слухавку.

– Так, саме так, – тато підтвердив, що адресу записали правильно і додав: – Напевне, інсульт.

Майже навшпиньки я ввійшов на кухню і побачив стареньку й сиву пані Стефу, справді

розпростерту долі. Щоправда, моря крові не було, однак пані Стефа не могла рухатись чи щось сказати, її очі були заплющені. Тато підклав старенькій під голову свого шарфа і вкрив курткою, а кіт терся писочком до її блідої, аж прозорої руки, але більше не нявчав.

– Розумний котик, тепер твою господиню врятовано, – сказав я, почухавши кота за вушком.

За вікнами почулася сирена «швидкої»...

Садист

1

Одного зимового ранку знехотя і помалу я дибав до школи. Швидше йти не міг, бо, щойно, відразу під своїм будинком з маху гепнувся на коліно – була жажлива ожеледиця.

Я думав, що тепер робитиму на фізкультурі, яка була першим уроком, бо дуже не любив скаржитися та й не став би показувати фізкультурнику розпухле коліно – я й так знав, що почув би його презирливе: «слабак».

З тильного боку школи – там, де розміщені наші майстерні і спортзал, я ще здалеку побачив щось дивне – якийсь пістрявий гурт,

нібито дівчачий – чи то робив «малу купу – невелику», чи то... когось лущював?

Забувши про коліно, я надав ходи і за мить вже був поруч, побачивши, що то дівчата з мого класу, розлючені як пантери, смикають і гамселять....

– Агов, що тут за броунівський рух? Дівки, ви що, подуріли? – у мене за спиною зненацька виросла наша фізичка і класна.

З дівчачого гурту пролунали уривчасті звинувачення:

– Христіно Іванівно, він мучив kota...

– ...підпалив йому хвіст запальничкою...

– ...як я сказала, що розповім вам, він пригрозив, що й мені таке зробить...

– ...ще й знімав відео!

– ...він садист!

Захекані і розтріпані дівчата – Ганя, Софія, Соломія, Юстина, Аліна і Марічка – піднімали свої погублені в бою шапки та рукавиці і врешті розступилися, а я побачив, як зі снігу, витираючи кров з роз'юшеного носа, підіймається пошарпаний, з повідриваними гудзиками Славко. Ми ж із ним за однією партою сидимо!

Побачивши вчительку і мене, він потупив очі.

– То ви вирішили тут його лінчувати? Ану до директора! – гаркнула вчителька. – Усі до одного.

І вона відконвоювала нас у директорський кабінет. Я йшов поряд зі Славком, але не знав, що й сказати йому. Він на мене не дивився і говорити навряд чи схотів би, тож і я мовчав, тільки розглядав ґулю, що набігла в нього над скронею, і розмазану по щоці кров.

Майже весь перший урок ми провели в директора. Володимир Петрович – худорлявий літній чоловік – суворо розпитував дівчат, як усе сталося, а вони пояснювали. Речовий доказ – відео – директор переглянув на Славковому мобільнику з надтріснутим у бійці екраном.

– Де той кіт? – тихо спитав він.

– Втік, – ледь чутно мовив Славко.

– Нехай твій батько прийде до мене, – знову тихо, але вимогливо сказав директор.

– У мене нема батька, тільки вітчим, – проказав Славко, вмить стиснувши кулаки, ніби готуючись до чиєїсь несподіваної атаки.

– Тоді хай вітчим прийде, – наполягав директор.

– Він уб'є мене, – сказав Славко і несподівано вибіг за двері.

Директор наказав нам усім іти на уроки, залишивши в себе тільки нашу класну керівничку.

Дівчата посідали на широкому підвіконні під спортзалом, не наважуючись зайти

посеред уроку, а я подався по школі шукати Славка. Обійшовши тихі порожні коридори на першому та другому поверхах, я нарешті додумався зазирнути в хлопчачий туалет, і справді знайшов там Славка, який блював, схилившись над умивальником.

– Тобі зле? – дурніше питання годі було й вигадати.

– Ага, – тихо мовив він, умивши лице.

Йдемо, я відведу тебе в медпункт.

– Не хочу, – мляво озвався хлопець, опустившись просто на холодні кахлі біля умивальників.

– Ти справді підпалив того кота? – переходя спитав я, присівши поруч.

Він мовчки кивнув.

– І не шкода?

Удома у мене був цілий звіринець – вівчарка Діна, кіт Термінатор, хом'як Пампух ще й папуга Робінзон. Я дуже любив тварин, постійно притягав з вулиці якесь бездомне нещастя – мама вже настільки звикла, що й сварити мене перестала. Натомість завжди допомагала зробити «презентабельним» якесь миршаве кошеня, носила до ветеринара і врешті віддавала комусь зі своїх співчутливих подруг.

Славко довго мовчав, важко дихаючи, а тоді озвався, люто зблиснувши очима:

– Я уб'ю його колись, і він більше не мордуватиме маму!!!

– Кого?

– Вітчима! Клятий виродок! Тепер я знаю, що зможу!

Я був приголомшений Славковими словами, нарешті здогадавшись, що на бідолашньому котіві він просто «тренувався», якщо можна так висловитись.

Славко різко підвівся і став блювати знову, тому я таки потяг його в медпункт, хоч він і опирався. Побачивши блідого, аж синього Славка, медсестра подзвонила мамі хлопця і викликала «швидку». Бліденька худорлява жінка, на яку він був дуже подібним, хлипала і обіймала сина. Тоді вони сіли в авто з червоним хрестом.

Я подався додому – чомусь не міг йти на ті кілька уроків, що залишилися. На душі шкреблися миші. Мені було шкода Славка, і ще я думав, що майже ніколи не розмовляв з ним, як із товаришем – хоч ми й сиділи разом, відлюдькуватий і мовчазний хлопець завжди тримався осторонь, якось ніби настожено. Так, ніби завжди чекав... Нападу? Побоїв? Я не знав такого страху. Ніколи. Мій тато взагалі ніколи не бив мене...

Наступного дня за партою я сидів сам. І після дзвінка поглядав на двері, сподіваючись побачити Славка, однак він не прийшов.

На фізиці Христина Іванівна не стала пере-віряти в нас домашнє і пояснювати нову тему.

Маємо нині важливу розмову, – сказала вона, якось важко опершись ліктями на вчительський стіл і охопивши голову долонями.

Дівчата-«бійці» почервоніли, ховаючи очі, інша частина класу глянула на вчительку зацікавлено – вони й не здогадувалися, про що буде та розмова.

– Ваш однокласник Славко – у лікарні. В нього зламане ребро і струс мозку.

Клас зашепотівся, але вчителька продовжувала:

– Дехто з вас вирішив його судити за те, що він мучив кота. Але ви мусите зрозуміти, що зло породжує зло, замикаючи коло. Ви серйозно травмували хлопця, і тепер мама змушена платити за його лікування. Я не кажу, що можна мучити тварин чи дозволяти комусь це робити. Але я хотіла би... коли Славко повернеться, щоб ви ніколи йому про це не нагадували, і вибачились...

– Христино Іванівно...

– Прошу не переривати, Софіє. Я хотіла вам сказати, що після вчорашнього інциденту ми довідались, що вітчим у Славка – агресивний. Напиваючись, він поведився жорстоко з хлопцем і його матір'ю. Славко хотів помститися за маму...

Було видно, що вчительці важко розповідати нам про це...

– Тепер їхня родина – на обліку в соціальній службі. Вітчим більше не житиме з ними. Ну ось і все, що я мала вам сказати. Якщо тут є друзі Славка, можете провідати його в дитячій лікарні на Орлика.

– Піду нині. Хто зі мною? – запитав я, обернувшись до класу.

Ганя, Софія, Соломія, Юстина, Аліна і Марічка підняли руки...

Все буде добре

1

– Все буде добре, жінко, не хвилюйся. Все буде добре, – наспівував мій тато-веселун Вакарчукову пісню тоді, коли мама бідкалась, складаючи необхідні речі в дорожню сумку. – Настя вже велика дівчинка, еге ж?

І тато, посмикуючи вуса, змовницьки підморгнув мені, а мама важко зітхнула:

– Коли б іще бабуся не захворіла...

Іншим разом, коли батьки їхали на науковій конференції, бабуся зажди приїздила потурбуватися про мене, однак цього разу вона грипувала.

– Мамо, не переживай, це ж усього якісь три дні, – втішала я маму і замугикала їй собі: – Все буде добре.

Мама защепнула замок на сумці, тоді – на куртці і на чоботях, і врешті-решт, давши мені ще сто першу інструкцію з поведінки, батьки подалися на нічний потяг. Я полегшено зітхнула. Що не кажіть, важко відпровожувати тривожних батьків у далеку дорогу.

Спати ще не хотілось, тож я увімкнула телик і, наливши собі велике горнятко чаю, вмостилась на дивані. Фільм невдовзі перервали рекламою, і я задрімала, а прокинувшись, настрашена стріляниною і вибухами. На екрані горіла автівка головного героя, а він рятувався від переслідувачів на чиемусь мотоциклі.

Натомість моє горнятко із залишками чаю перекинулось на диван. І що б сказала мама, побачивши цю пляму!!! Ой, саме дзвонить. Так, у мене все добре. «Добре-добре-добре, все буде добре-е-е-е», – довелось наспівуючи запевнити маму. Однак я ще довго відтирала диван губкою, тоді як герой втікав і переховувався, аж урешті подалась спати.

Ех, і сон мені снився понад ранок. Нібито ми з Христею, моєю подругою, потрапили на концерт Вакарчука. «Вставай, мила моя, встава-а-а-ай...» – співав він, а я продовжувала

солодко спати. Прокинулась я, обурена думкою, що він цілий концерт співає ту саму пісню.

– Нічого собі, концерт! – тільки й зойкнула я, побачивши, що проспала до школи. Ну так, то не був концерт з одною-єдиною піснюю, то був сигнал мого будильника. Згадавши, що батьки поїхали, а я однаково запізnilась до школи, я знову загорнулась у ковдру і солодко заснула.

Наступного разу мене збудив дзвінок Христі:

– Насть, ми вже контрольну з геометрії написали. Ти де?

– Ой, Христю, батьки поїхали, а я проспала, – позіхнула в слухавку, мружачись на яскраве сонце за вікном.

– Поїхали? Ой, класно тобі. То я забіжу після уроків, – сказала моя подруга, і зв'язок урвався, бо саме пролунав дзвоник на урок.

Я собі ще трохи поманіжилась у ліжку, почитала «Бубу», посміялась і врешті подалась на кухню. Зробивши какао і насипавши в тарілку пластівців, я увімкнула комп'ютер.

І смикнув же мене лихий зайти у Фейсбук! Там виявилась і мама! Я могла б здогадатися, що на конференції вони мали вайфай.

«Ти що, не пішла до школи?» – вмить написала мені мама в чаті.

«Ой, мам, я проспала», – відписала я.
«????????????????»

«От і залиши тебе саму!»

«Мам, та все добре, мені нічого за один день не буде», – відписала я після обурених маминих рядків.

«Вимикай комп'ютер і йди вчитися», – письмово наказала мама, однак я ніби насправді почула її суворий голос.

«Я саме і вчуся, мені потрібно реферат з історії про визвольну боротьбу підготувати», – не розгубилась я.

Реферат – то була щира правда, просто досі я про нього не згадувала.

«То готуй. За дві години скинеш мені на електронку», – написала мама.

Еех, доведеться готувати, вже не викручусь. І що за мама в мене – не дасть ні на хвильку розслабитись.

Щойно я відправила мамі реферат, у двері задзвонили. На порозі чипіла Христя:

– Ти й досі в піжамах! От соня! А я хотіла тебе на ковзанку витягнути, – скоромовкою випалила вона, жбурляючи в кут важкий від підручників наплічник.

– Та я не спала – просто ще не перевдягнулась. Готувала реферат з історії.

І я розповіла подрузі, як мама мене виловила у Фейсбуку.

– Я така голодна. Коня би з'їла! – поскаржилась Христя, скидаючи чоботи та засніжений козушок.

– То заходь, змудруємо гарячі канапки, – запропонувала я і подалась до кухні. Увімкнула чайник, засипала в горнятка капучіно і поклала в бутербродницю хліб із сиром.

– Ням-ням, гарячі канапки, – облизалась Христя на порозі і чкурнула в мою кімнату зі словами: – Зазирну на хвильку в нет.

За мить Христя вже гукала мене і стала показувати сторінку з авторською біжутерією. Ми захопилися, розглядаючи сережки і підвіски з бісеру та пластику.

– Можна щось замовити, глянь. От у цієї дівчини недорого. Мабуть, вона – початківець, – тицьнула курсором Христя в пластикові піцо-скибко-сережки.

– Ага, класні. Фу. Щось так димом чути, знову, певно, сусіди на сходах курять... Ой, мої канапки!!!!!!!

Я мерщій чкурнула на кухню, де валив дим, хоч сокиру вішай. У бутербродниці стриміли обвуглені залишки нашого обіду. Ще ж тепер усе це треба відшкрябати!

Довелось нам вдовольнитися подвійним капучіно і одним на двох снікерсом. Після цього Христя, блимаючи голодними очима, жалісно спитала:

– А більш нічого їстівного нема?

Я зазирнула до холодильника, де були ще грибна юшка й голубці з підливою, та нас із Христею вони не привабили. Кортіло піци з колою.

– То що, йдемо в маркет – не на ковзанку? – озвалась подружка.

У супермаркеті ми купили заморожену піцу, яку вдома розігріли в мікрохвильовці, і ще декілька пакетиків з горішками й чіпсами. Ну й колу, певна річ.

Не знаю чому, але Христя зависла в мене до самого вечора, а тоді ще запропонувала, що залишиться ночувати, аби я завтра знову не проспала до школи. Свою маму вона вмовила в необхідності ночівлі телефоном, переконавши, що я ДУЖЕ БОЮСЯ ночувати сама.

– Це неправда! – я кинула в Христю подушкою. І в нас почалася справжня подушкова війна.

Пір'я, щоправда, не літало, бо постіль синтипонова, але Настя звалила з підставки горщик з фіалками – тож довелося ще й землю з килима прибирати.

Мене загризла совість за вчинений розгардіащ, і я вирішила хоч трохи погосподарювати, щоб не розчаровувати маму, яка цілий вечір щопівгодини надзвонювала мені і тривожно питала, чи все гаразд. Тому то й завантажила

пральку, одночасно балакаючи з мамою телефоном, і з Христею на мигах, і слухаючи в радіо прогноз погоди на завтра.

Отож, влаштувавши велике прання, я спекалась докорів сумління, і ми з подружкою вместилися дивитися по телику якийсь жахастик, позагортавшись у картаті пледи.

Ми ще не встигли як слід налякатися монстра з фільму, як у двері задзвонили. Тієї ж миті я насправді перестрашилася. Христя також попалотніла, і її обличчя стало таким же білим, як і висвітлене волосся.

Навшпиньки і затамувавши подих, я прокралася до дверей і зазирнула у вічко.

– Фуух, то сусідка, – прошепотіла я Христі і подала їй знак мовчати.

Коли я відчинила, пані Іванка, поправляючи хустинку на бігудях, заторохкотіла:

– Настю, дитинко, мама просила поглянути, чи все в тебе гаразд.

– Так, пані Іванко, – я виразно позіхнула і загородила собою вхід до квартири.

– Ох, ти вже спала, мабуть, тобі ж бо до школи вранці. То я піду, коли все добре. На добраніч.

– Дякую, добраніч!

Зачинивши вхідні двері, я хотіла знову вмотитися під пледом, однак почула з ванної досить дивний шум і плюскіт. О Боже!

Я прочинила двері – і мені на ноги рвонув спінений потік.

– Христю!!!!!!!!!!!!

За мить ми з подругою, вимкнувши пральку, стояли по литки в гидотній воді з порошком і вичерпували її кухлями та вбирали шматками і виливали-викручували у відра. Як ми не поспішали, килим у коридорі трохи намок, зате підлога у ванні та кухні, де розлилося імпровізоване озеро, аж блищала. А все тому, що я просто забула кинути у ванну злив (пралька у нас нова, ще тимчасово не вмонтована).

Було вже далеко за північ, коли ми вбрали усю воду і розвісили випраний одяг та килим сушитися на балконі. Тоді довелося ще самим знову йти в душ, отож після всього ми позасинали, як убиті.

2

– Вставай, мила моя, вставай, мила моя, вставай!!!

Як же я здивувалась, коли зрозуміла, що співає не Вакарчук і навіть не мій мобільний. Співала мама. Я різко сіла на дивані, продираючи очі, і не могла зрозуміти, чому поруч хропе Христя. І звідки взялася мама?!

– Мам, то ти? – не ймучи віри очам, запитала я.

– Та я, я, – засміялась мама, припинивши співати. – Утекла швидше з тої конференції.

– Тето Ганю, доброго ранку, – викопавшись з берлогоковдри, промурмотіла Христя.

– Ага, доброго! А хто хату залив? І хто школу знову пропустив? І що тепер буде? – не вгамовувалась мама, але я бачила, що вона не сердита.

– Все буде добре-е-е, – в один голос зтягнули ми з Христею.

І засміялися.

Усе шкереберть. І в цьому є сенс

1

Коли усе летить шкереберть, у цьому насправді є сенс. Навіть якщо відразу ти його не бачиш, не розумієш чи не хочеш прийняти. Улітку я в цьому переконався.

У червні я мав поїхати у літній англomовний табір поблизу Лондона – вже були готові всі документи і сформована група зі школярів нашого міста. Я тішився, бо мій друг Сергій і дівчина з паралельного класу, що подобалась мені, Злата, також мали бути зі мною в таборі.

Однак за день до нашого виїзду мій тато впав з риштування – він реставратор і працював

над відновленням розписів у соборі – та дуже серйозно травмувався.

Мама сказала, що тато не зможе сідати і ходити, можливо, й все літо. З лікарні його выпишуть не швидше, ніж за місяць.

– Не знаю, Андріане, чи тепер ти зможеш поїхати, дитино. Адже лікування дорожезне, і тепер з півроку доведеться на моїй зарплаті протриматися, – сумно сказала мама, втираючи сльози.

Ми сиділи в кухні і пили чай – мама щойно прийшла з лікарні від тата. Я, звісно, був розчарований. Прощавай, поїздко. І Злата...

– А може, мені в якусь піцерію влаштуватися, підзароблю трохи? – запропонував я, щоб не показати мамі, що мене ця новина просто вбила.

– Та що ти, сину! Адже літо – відпочивай. Ще встигнеш напрацюватися після школи. Он тата в лікарні провідуватимеш, коли я на роботі – і вже йому веселіше. Знаєш, табір буде й наступного року – дасть Бог, таки потрапиш, – втішала мене мама, покуйовдивши чуба.

Я відсахнувся – невже мамі досі не зрозуміло, що я вже не мале хлоп'ятко? Та відразу ж і пошкодував – адже їй і так важко! Я обійняв маму, і вона плакала в мене на плечі.

2

Наступного дня я провів у мандрі Сергія та Злату, які пообіцяли мені писати в чаті. Довго дивлячись услід автобусу, я думав, що усе летить шкереберть. На душі було так маркітно, що я ледь не забув – маю ж провідати тата.

Ех, не люблю лікарень. Та й нема, певно, таких людей, що їх люблять. Чомусь мені видається, що час там застиг, як комаха в бурштині, і що всі хворі лежать там місяцями й ніколи не одужують.

Глибоко вдихнувши, я прочинив двері в палату. У ній було чотири ліжка, та наразі тато був єдиним пацієнтом. Тато був дуже блідий. Його зламана нога на витяжці, загіпсовані руки та комірць на шиї не давали можливості рухатися. Однак тато всміхнувся, побачивши мене.

– Як добре, що ти прийшов, Андріане!

– Мама бульйону смачного зварила, – я став розкручувати термос, бо розумів, що питати, як тато почувається, просто немає сенсу.

Мені довелося погодувати тата з ложки – і то вперше в житті я когось так годував. Було трохи ніяково – адже звук з дитинства, що батьки – сильні і що це вони завжди допомагають мені...

– Я от видужаю – поїдеш у табір наступного року, не журися, – пообіцяв тато між двома ложками.

– Та я не журюся, головне, щоб ти одужав.

У наступні дні я також навідувався до тата – годував маминими смаколиками й навіть зголив йому відрослу бороду! І виносив судно. Тато ніяковів – він ненавидів безсилля, вдома навіть з грипом ніколи більше двох днів не лежав у ліжку. А тут...

Невдовзі в тата з'явилися сусіди – новоприбулі з усілякими переломами. Тепер він мав більше нагоди побалакати, бо раніше слухав зазвичай радіо на плеєрі.

Так минали дні. Удома я трохи бавився фотошопом, скачував і дивився фільми, сидів у Фейсбуку і щодня навідувався у басейн – маю абонемент. Тішили хіба повідомлення від Сергія і Злати, однак невдовзі я перестав відписувати другові, хіба в кількох словах.

Це сталося після одної нашої розмови в чаті... навіть не знаю, чи тепер про це згадувати. Але тоді мені здалося, що насправді все полетіло шкереберть – адже друг написав, що закохався у Злату. І навіть їй освідчився. І вона теж любить його... «Радий за вас». А що ще я мав відписати?! Я ж не казав йому, ЯК мені вона подобається... І їй не встиг... Аж тепер я знаю, що й у цьому був сенс.

Коли тато повернувся з лікарні, я також доглядав його удома, проте одного дня, після дзвінка бабці, тато сказав:

– Андріане, бабусі теж треба допомогти. Коли сінокіс – я завжди їжджу до неї, ти знаєш. Але цього року...

– Я не вмію косити, тату.

– Не кажи: не вмію, а кажи – навчуся, – пожартував тато. – Ти ж знаєш, не святі горшки ліплять.

Перспектива поїхати на кілька тижнів у село мене не тішила – я бував там хіба на Різдво і Великдень, коли ми гостювали в бабусі, а в усіх інших випадках уникав таких поїздок, як тільки міг. Хоча дошкільням майже по півроку жив у бабусі – від середини весни до середини осені. «Дитина асфальту», – зітхала мама, коли я вкотре викручувався, аби не їхати з ними до бабці на вихідні.

– Бабця там не впорається без підмоги. Ти хлопець дужий, можеш і обертати траву – а то треба робити по декілька разів, щоб як слід підсохла, – вивів мене з задуми тато. – А косити сусід допоможе.

– Терпіти не можу туди їздити, – буркнув я.

– Квасолька залишиться без сіна. А бабця – без молока, – дорікнув тато.

– Та поїду я, поїду, – буркнув я і пішов складати наплічник.

Кажу ж, коли вже шкереберть – то таки все відразу. У табір не поїхав, тато хворий, Злату в мене з-під носа найкращий друг поцупив. А тепер іще село край світу...

4

Насправді село у нас дуже мальовниче – адже в Карпатах не може бути негарно. Щоправда, мобільник там із перебоями працює та й інтернету в бабці нема. Проте усе це видалось мені не надто важливим, коли я вийшов з автобуса і подався ґрунтовою дорогою поміж шелестких ялин, а тоді – через поле з різнотрав'ям – до дерев'яної бабусиної хати. Вона так зраділа! Я навіть не міг пригадати, коли ще бачив її такою втішеною.

– Боже ж, а виріс як! – все примовляла вона, наливаючи мені у смішне горнятко «з носиком» тепле молоко. – Пригадуєш, ти з нього ще маленьким пив – я досі думаю, як так час пролетів – як одна мить!

– Дякую, бабцю. Я тепер не дуже люблю молоко, – скривився, однак ковтнув кілька разів, аби бабусю не образити.

– Нічого, хоч потрохи пий, сили набирайся. У Квасольки – найсолодше в світі молоко.

Цілий вечір бабця розпитувала мене про тата і маму, а я, сидючи на ґанку, розповідав, не зводячи очей з багряного сонячного диска, що поволі зменшувався, а тоді – пірнув за гору. Небо ще трохи палало, а потім якось різко, майже вмить, стемніло, і на землю опустилася ніч. Де-не-де в розкиданих на пагорбах хатах світилися латки вікон – село невелике, молоді небагато, а старші люди вкладаються з курми, як каже бабця, та встають із сонцем.

Ніч була неймовірно зоряна і духмяна – запах скошеної став сильнішим, коли впала роса. *Впали роси на покоси*, думав я, засинаючи, і чомусь не міг пригадати ані слова більше з почутої колись від бабці пісні.

5

– Агов, герою, обгориш на сонці! – задержувато гукнув хтось у мене за спиною.

Я озирнувся, опершись на граблі, якими обертав сіно. Засмагла чорнява дівчина, спортивна і струнка – в панамці, обрізаних джинсових шортах і легкій жовтогарячій сорочці з ледь підкоченими рукавами, насмішувато зиркала на мене з сусідського поля, войовничо вимахуючи граблями. Схоже, вона була ліпший спец з обертання сіна, ніж я...

– Не згорю, – буркнув я.

Але футболку одягнув. Поглядаючи крадькома на дівчину, я не знав, як із нею заговорити. Не гукатиму ж отак, щоб півсела слухало. Вона теж більш не озивалася, а згодом подалася до хати.

6

По обіді, насмалившись на сонці і пообертавши все сіно двічі, я вирішив податися до річки. Шкода, в мене тут нема велосипеда, а то б швидше заїхав, а так довелося хвилин двадцять плентатися під палючим сонцем, поки поміж ялин і ліщини показався каменистий білий берег та блискітки ріки.

Річка Стрий тече з гір, звиваючись і часто змінюючи русло. Якщо спостерігати за нею з траси, можна її бачити то по праву руку, то ліворуч. Як я був малим, тато щоразу, коли ми мандрували до бабусі, розповідав мені легенду про річку, досить таки моторошну.

Над витоком річки височіє гора Явірник, названа так, бо на ній росте багато яворів. Колись у давнину люди ходили через ту гору в Тухлю, Славське і Лавочне ярмаркувати. Якось один чоловік, прикупивши солі, повертався додому і, натомившись, сів собі відпочити в підніжжі гори. Неподалік пас худобу його небіж та й запитав: «Що несете, стрийку?»

А той візьми й пожартуй: «Золото, синку». Хлопець узяв то за чисту монету і, зазіхнувши на неіснуюче золото, убив стрийка. А коли розв'язав торбу, побачив сіль. Наляканий, він викопав могилу і поховав чоловіка. Ще не встиг як слід засипати землю, як з могили почало бити джерело. От його й назвали Стриєм. А з роками струмок став справжньою річкою.

Страшнувата така легенда, але річка – гарна: часом буває тихою і спокійною, а буває бурхливою та каламутною – після дощів. Зараз вода жебоніла в ній лінкувато, ніби її також зморила спека.

Скинувши одяг, я зайшов у воду, яка за два десятки кроків сягнула мені грудей. Була прохолодна, але в таку спеку – то просто супер. Вирішив перепливти річку впоперек і вичити протилежний берег.

Виявилося, що річка не така вже й сумирна, як видається на перший погляд з берега. Я гріб з усіх сил, та відчував, що течія потрохи відносить мене вниз. Я вийшов на берег метрів на сімдесят нижче від того рівня, де лежали мої речі. Нічого, потім повернусь по них. Я приліг на березі, хоч і було мультко та пекло в плечі розжарене на сонці каміння.

– Знову засмагаєш, Андріане?! – гукнув мене хтось невдовзі.

Я розплющив очі (задрімав, виявляється) і побачив на протилежному березі... сусідку. Звідки вона знає, як мене звати? Певне, у бабці спитала. Поки я собі розмірковував, дівчина скинула одягу і, сьйнувши засмагою та червоним спортивним купальником, пірнула у воду. Потім випірнула і стала пливти. Невже теж на цей берег? Смілива...

Плавчиня з неї була не надто вправна чи просто сили бракувало. Я зауважив, що течія, яка раптом видалась мені значно бурхливішою, зносить її все далі. Якоїсь миті голова дівчини зникла під водою. Тоді показалася. Знову зникла. Не схоже, що вона пірнає. Я кинувся у річку і поплив.

– Тримайся! – гукнув, коли побачив, як судомно і перелякано вона б'є руками по воді.

У цьому місці явно було глибше, принаймні, годі було сягнути ногами дна. «Пам'ятайте, той, хто тоне, може схопити вас за руки чи за шию, а цього не можна допускати», – раптом пригадалися мені слова тренера з плавання. Тож я підплив до дівчини зі спини і обхопив її однією рукою попід пахву. Вона відкашлювала воду і важко дихала, поки я тягнув її до берега, гребучи другою рукою. Врешті ми на березі знесилено попадали на каміння. Дівчина тремтіла і досі кашляла. Я, не маючи чим її зігріти, просто... обійняв.

– Дякую, – тихо мовила. – Судомна схопила...

– Нащо було лізти на глибочінь? – буркнув я, відводячи погляд від гарного обличчя.

– Я хотіла перепливти до тебе, ми ж дружили маленькими, не пам'ятаєш?

– Маринка?!

– Ну, впізнав нарешті, – усміхнулась вона.

Ех, як я міг упізнати у цій мокрій русалці з блискучим волоссям до талії колишню малявку з вічною булькою під носом і смішненькими куцими хвостиками?

7

Літо буває прекрасним. Без інтернету й англомовного табору. Без Сергія і Злати. Без телика, компа і басейну. І хоч удома татові доводиться вчитися ходити заново, він таки одужує. Тато, як і мама, тішиться, що я захотів залишитися в бабці аж до осені. Бабця щаслива, що я п'ю молоко.

А я... Ну, не знаю, як і сказати, бо коли розповідаєш про такі речі, то вони чомусь видаються смішними. І банальними...

Ми з Маринкою ходили нині до лісу по чорниці, або, як кажуть тут, у горах, яфіни. Вона збирала в пластикове відерце, а я – в долоню, з якої потім годував Маринку, як пташа.

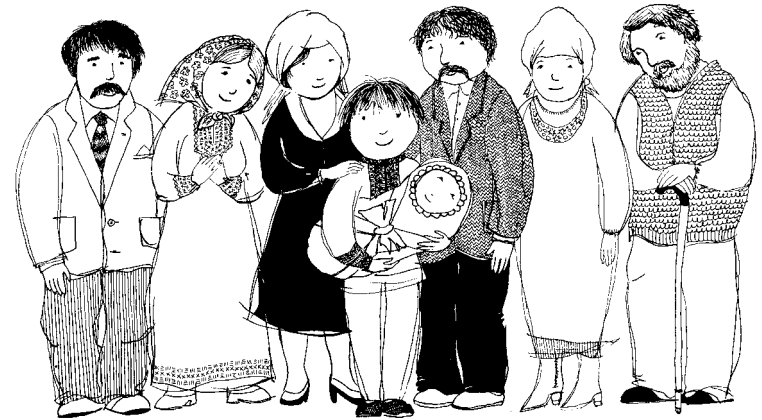
У нас були сині від яфин руки, лиця, зуби і язика. У нас був яфиновий перший поцілунок, такий, коли забуваєш ти, що вмієш дихати...

Я лежу в росянистому духмяному сіні просто неба і шукаю поміж зірками Чумацький шлях.

*Коли до губ лишається півподиху,
Коли до губ твоїх лишається півкроку,
Зіниці твої виткані із подиву,
В очах у тебе синьо і широко... –*

лунає в моїх навушниках пісня Чубая.

Це так дивовижно, що все може скластися неймовірно чудово, хоч спершу думаєш, що все летить шкереберть...

Ім'я для сестрички

1

Тепер я точно знаю, що таке апокаліпсис. Чесне слово, знаю. Коли народилася моя маленька сестричка, то й був справжнісінький кінець світу. Принаймні того, в якому я прожив одинадцять чудових і спокійних років.

Центром того світу, ви, напевне, здогадуєтеся, хто був. Усі та все в домі крутилося й вертілося довкола мене. Данчикові – цукерки і машинки, Данчика – до школи, на секцію карате, в аквапарк, до музичної школи, на море, на піцу, Данчикові – смартфон. Данчик – це я. Але краще називайте мене Дан чи

Богдан – як вам більше до вподоби. Я ж не малявка якась.

Тепер на мене вдома майже ніхто не зважає, добре ще, що їсти дають. Ніхто навіть не прагне подарувати мені хоч би планшет – як мінімальне відшкодування за персональний кінець світу. Доводиться відшкодувати собі моральні збитки самому – подвійним морозивом з кіоску.

Оте рожеве й лисе маля, яке на початку літа принесли з пологового будинку, репетує вдень і вночі. Разом з ним заливається сльозами мама. Щиро кажучи, апетит я вже повністю від цього втратив. Я їм татів борщ тільки для того, щоб він не подумав, що борщ несмачний. Хоч у мами – смачніший. Але їй тепер готувати ніколи, бо дитина номер два хоче постійно в неї колисатись на руках.

А, до речі, це я запропонував, нехай сестру назвуть «дитина номер два», бо мої батьки досі не вирішили, як її назвати. Коли я їм запропонував такий вихід, вони страшенно розгнівалися на мене, назвали безсердечним і зухвалим хлопчиськом. Ну, не хочуть, то як хочуть. Нехай самі собі ламають голову.

Проблема в тому, що тато хоче назвати мою сестру Іриною на честь прабабці, а мамі до вподоби ім'я Анна-Марія, вона вважає його дуже поетичним. Мені не подобається Анна-Марія, бо нащо такий крикливій малявці таке

довге ім'я? Вона ж його й вимовити не зможе років до п'яти! А нащо називати на честь прабабці, якої я ніколи в очі не бачив? Нащо тато впирається?

Крім того, мої бабці і діди мають ще чотири свої варіанти. Христина, Зоряна, Романа та Людмила. Саме тому в домі цієї миті такий рейвах – адже завтра вже христини. А консенсусу досі не досягнуто. Мої батьки та діди й бабці репетують так, що навіть не чути голосу дитини номер два. Напевне, вона злякалася такого довгого переліку імен.

Якби ж то я міг сестру назвати, то нізащо не назвав би її Христиною. Є в нас у класі Христя – язиката така, хоч втікай. Стане базикати – не зупиниш. Зоряна – теж не подарунок: вічно на хлопців учительці скаржиться. Рома в нашій класі – староста. Зазнайкувата і заучка. А в Людки – навпаки, розум як у курки. Думає тільки про модні шмотки.

Тож ви розумієте, чому ці імена ніяк не пасують моїй сестрі. Я вам скажу по секрету, що вона – коли не плаче й не дере горло – то навіть така вже нічогенька дівчинка. Ото навіть недавно усміхатися почала. Я їй розповідав серед літа вірш про сніг, і вона зробила якусь таку смішну беззубу міну «гйиийи». Думаю, поки їй підберуть ім'я, вона вже зовсім на людину стане схожа.

Ооо, знову репетують. Що-що??? Вухам своїм не повірю. Бабця Оля шпетить діда Семена за те, що він хоче назвати малу Христею, бо дідо, виявляється, сорок років тому зустрічався з дівчиною з таким іменем. Він виправдовується, що зовсім не тому, а просто гарне ім'я і воно йому подобається.

– А Ольга тобі вже не до шмиги? – з ревнивими нотками вигукує бабця, а дідо пече раків.

– Еврика! – влітаю я в кімнату, де йде битва за імена.

– Що за дивне ім'я? – шість пар очей дивляться на мене зачудовано.

– Та ні, це зовсім не ім'я! – сміюся. – Просто я придумав – раз ви вже й так більше місяця вирішуєте, як сестру назвати, то нічого не станеться, якщо через декілька років ми питаємо її саму – і нехай собі потім вибере ім'я.

– Дуже дотепно! – бурчить тато, підсовуючи мені під ніс памперс: – На ось, викинь краще, ніж дурне говорити.

– Нічого не краще, – мимрю я, затискаючи пальцями носа.

Я би вже навіть полюбив цю дитину номер два, якби мені весь час оті підгузки не тицькали.

Викинувши підгузок, я замислився, яке ж дівчаче ім'я подобається мені. ОЛЕНКА. Ось на правду чудове ім'я. У нашому класі

Оленка – найкласніша дівчина. Вона так гарно малює! От поглянеш на пса або kota, яких вона намалювала, – хочеться торкнутись, як до живих. А як їй вдаються сови! Я впевнений, що саме такі птахи носили пошту вихованцям Гогвортсу. Оленка ніколи не патякає дурниць, не обзиває хлопців дебілами і не скаржиться вчительці ні на кого. А ще в неї – довжелезні каштанові коси і великі карі очі.

О, до речі, в моєї сестрички очі теж карі, і хоча наразі вона голомоза, як Добі, думаю, що колись вона таки матиме гарні косички. Так, я назвав би дитину номер два Оленкою, та хто мене послухає?! Цікаво, чи й мені так довго підбирали ім'я? Спитаю маму... завтра...

2

Учора я так і заснув під тихий гул родичів, які перебирали імена. Навіть не знаю, чи хтось, крім мене, лягав спати, бо нині усі в домі – немов сновиди. Бадьориться тільки сестра, криком вимагаючи неподільної уваги.

Мама нашвидкуруч підпрасовує мені вишиванку, пакує сестру в якийсь мереживний конверт. І що за назва така – конверт? Вони ж не планують кудись відправити дитину номер два поштою? ☺

У домі, ніби мало ще нас усіх, крутяться дві пари хресних. І нащо народу стільки? Якби в мене було чотири сестри – я би зрозумів. А так... Мама щось шепоче на вухо одній майбутній хресній. Бабця – іншій. Тато – хресному, а дідо – другому хресному. Я не встиг дізнатися, про що вони там перешіптувалися, бо щойно мама погодувала сестричку, довелося пакуватися в сімейний бусик.

Нарешті ми опинилися у церкві. Сподіваюся, тепер моя сестра не залишиться без імені, хоч я так і не дізнався, як її вирішили назвати. Я вранці запитував тата, а він замість відповіді підсунув мені бонусного памперса і чкурнув голитися.

Я зацікавлено стежив за обрядом, міркуючи водночас, з яким із запропонованих імен ще би міг змиритися. Як не крути, мені подобалась тільки Оленка. Ой, тобто ім'я Оленка. Я так замислився, що коли на запитання священика кожен із хрещених батьків випалив інше ім'я: «Ірина», «Анна-Марія», «Зоряна» та «Христина», то я бовкнув і собі: «Оленка».

Молоденький священик звів брови, а моя рідня помітно зашарілася. Найдужче – дідо, бо бабця зиркнула на нього так, ніби уся вина в невибраному імені – на його совісті.

– То як охрестимо? – запитально глянув на моїх батьків священик.

Вони мовчали, розглядаючи мозаїчні візерунки на підлозі храму. Здається, мамі збиралося на плач.

– Коли дівчинка народилася? – перепитав священик.

– Третього червня, – хутко озвався я, бо всі ніяково мовчали.

– Третього червня? Це ж саме день святої рівноапостольної Олени. Ось хлопець найліпше знає, як сестричку назвати. Правда? – підморгнув він мені.

– Ага. Оленка нехай буде, – спішно погодився я.

І невдовзі обряд хрещення було звершено. Оленка, до речі, поводитись дуже чемно і майже відразу заснула.

А священик нагадав нам, що свята рівноапостольна Олена – то була жінка благочестива і мудра, вихована в християнській вірі. Так само вона виховала й свого сина – Костянтина – який був першим римським імператором-християнином.

Ми шикуюмося на просторах церковних сходах до знімки на згадку. Оленку дають на руки не мамі й не татові, не хресним і не бабцям з дідусями. Сестричку тримаю я, широко всміхаючись в об'єктив. Здається, усі нарешті раді, що вона не буде дитиною номер два.

Я ж казав, що Оленка – гарне ім'я.

Біла мама

1

Я вкотре переконуюся, що телефонує мама, і врешті-решт вирубую мобільник. На душі паскудно, та я не хочу розмовляти з нею. Принаймні, не сьогодні.

Назар приносить дві пляшки пива і, просягнувши мені одну, питає:

– Що, предки переживають? Нехай трохи понервуються, потім легше домовитися буде.

– Та вже дістало все, добре, що можна в тебе кілька днів побути.

– Мої повернуться за три дні, а доти можна робити що хоч. До школи не підемо, – він

задоволено посміхається і потягує пиво з горла.

– Мені пиво не смакує. Я ото вперше його п'ю. Надто гірке, як на мене.

– За свободу, – цокається зі мною Назар.

Назар – наче мій хлопець, хоч ми бачимось лише в школі, яку він, до речі, вже закінчує. Я йому подобаюся. Принаймні він так каже. Це він придумав провчити моїх батьків, особливо маму, втечею з дому.

Річ у тім, що хоч я вже у дев'ятому класі, а мама скрізь ходить зі мною, як із немовлям, – до магазину, в басейн, у художню школу. До школи, щоправда, саму відпускає – бо вона поруч із нашим домом. Якщо ж я затримаюсь після уроків хоч на п'ять хвилин – мама дзвонить, як на пожежу.

Вона – домогосподарка і постійно пильнує мене. Не пускає ні на дискотеку, ні на побачення, ні просто погуляти з подругою. Нехай подруга приходить до нас, каже мама. Іра приходить часом, але їй не дуже цікаво сидіти в чотирьох стінах, вона любить всілякі вилазки в місто, а мене не пускають.

Мені вдалося втекти тільки тому, що насправді я не пішла в басейн. Мама сказала, що перейдеться магазинами, поки я плаватиму. Я ж, перечекавши хвилин десять, виїшла з аквапарку, сіла в маршрутку й поїхала

до Назара. Тепер мама надзвонює. А я не беру.

Назар простягає мені чіпси і каже:

– Які дивні в тебе батьки, хіба вони не розуміють, що ти – вже велика дівчинка?

На цих словах він хитро підморгує. Підсувається до мене ближче і починає цілувати. Над нашими головами світить бра, а за вікном вже майже темно, адже восени вечоріє швидко.

Я зауважую все це, бо насправді мені не подобається цілуватись із Назаром, неприємно, що його язик вдирається до мого рота та ще й з бридким запахом пива. Я відсторонююсь:

– Дихати нічим, – виправдовуюся, щоб він не образився.

– Оль, ти що, не пірнала ніколи в басейні? – сміється Назар, але я бачу, що йому прикро.

– Ні, ще не навчилася.

Назар однак обіймає мене за плечі і ми дивимось якусь комедію, час до часу вибухаючи реготом.

2

Вночі я довго не могла заснути. Повний місяць світив крізь вікно до Назарової кімнати, де він мені постелив, а сам перебрався спати до вітальні. Тепер, уночі, ідея з утечею

вже не видавалася мені такою доброю. Я була впевнена, що мама з татом жахливо переживають і вже поставили всіх родичів на вуха. Але мобільний затято не вмикала.

Коли я нарешті задрімала, мені став снитися тривожний сон. Буцімто я бреду якимось полем у глибокому снігу. Я грузну і провалююся по коліна. На мені важкий кожух з каптуром, але скинути його не можу, бо хурделить неймовірно. Сніг заліплює мені очі, ліворуч тягнеться ялиновий ліс. Я хочу відійти від нього якнайдалі, бо чомусь упевнена, що в ньому водяться вовки.

Але скільки я не йду, ліс не віддаляється від мене анітрохи. Нарешті я бачу ніби якусь постать, заліплену снігом. Не можу розібрати, рухається вона до мене, від мене чи стоїть. Але думаю, що мушу до неї підійти, що вона не дасть мені тут пропасти. Я надаю ходи, наскільки це можливо, падаю в сніг і встаю, гукаю: «Стривай!» – і нарешті наздоганяю. Це – моя мама. Вона в білій нічній сорочці, стоїть на снігу боса. Її обличчя, губи й волосся білі як сніг.

Я кричу... І прокидаюся.

– Егей, мала, що трапилось? – наді мною, як привид, у світлі місяця стоїть Назар у футболці і шортах. Він сонно кліпає очима.

– Страшне наснилося, – бурмочу я.

Він каже:

– Не бійся, хоч, я побуду біля тебе?

І, не чекаючи відповіді, бере та й уможується поруч. Ліжко досить вузьке, тож ми лежимо впритул і тихенько дихаємо в темряві.

Назар обіймає мене, і мені стає трохи спокійніше. Та то лиш на мить, бо Назар починає цілувати мою шию, рукою закрадається під футболку, торкається грудей.

– Що ти робиш! – я відштовхую його.

– Ти така класна. Я люблю тебе, – дихає він мені у вухо.

– Йди спати, прошу тебе, – я відсуваюсь до самої стіни, майже влипаю в неї.

– Ах так! – він нервово зривається на ноги і йде, грюкнувши дверима.

Я не сплю. Лежу з розплющеними очима до світанку.

3

Вранці я вмикаю мобільний. Безліч пропущених дзвінків від мами й тата. Ще від Іри, і від Ксені, з якою сиджу за партою. І навіть від класної керівнички. Але зараз ще ніхто не дзвонить.

Одягаю джинси й оранжеву олімпійку, беру свою спортивну сумку, беру кросівки у прихожій, натягую куртку. На шум заспаний Назар виходить з вітальні.

– Ти куди?

– Додому.

– То через мене? Я не чіплятимуть більше, чесно, Олю, – він відводить очі.

– Ні. Я просто так не можу.

– Що не можеш?

– Вони ж десь там місця собі не знаходять.

– Ну то йди. Але так ти нічого не доб'єшся.

– Я переживаю за них.

– Йди-йди. Побачимось у школі, якщо тебе не прибу'ють.

Назар зачиняє за мною двері (не йде провести, таки злий на мене), а я плетуся на зупинку. Ще п'ятнадцять хвилин маршруткою – і я вдома.

4

Тягнуся до ґудзика дзвінка, та раптом зауважую, що двері не зачинені. Заходжу в квартиру і бачу, що у вітальні тато стоїть навколішки перед диваном і поїть маму водою зі склянки.

Мамине волосся – біле-білісіньке. Від учора вона повністю посивіла... Згадую нічний кошмар – і моє серце калатає, замалим не вискочить.

– Щойно була швидка, – якимсь безбарвним голосом пояснює тато.

– Пробач. Пробачте мені, – я входжу до вітальні і, опустившись на коліна біля тата, обіймаю маму.

– Що ти зробила, дитино... – мама мляво вивільняється з моїх обіймів і заплющує очі.

– Ходи, вони вкололи заспокійливе. Мама поспить трохи, – пояснює тато, і ми навшпиньки виходимо з кімнати.

Сідаємо у кухні, п'ємо чай. Тато мовчить.

– Хочу мати більше свободи. Мама занадто мене контролює, – завчено, як робот, пояснюю татові.

Він встає і виходить. За якийсь час повертається зі шкатулкою в руках. Я такої ніколи в нас у помешканні не бачила, мабуть, вона була десь захована. Тато мовчки простягає мені шкатулку, і я відчиняю її маленьким ключиком.

Всередині – якісь папери, документи, свідоцтво про народження. Перебираю їх, читаю дещо. Розглядаю світлини.

Опільський Роман, 23.05.1992. Опільський, як я. Ось на фотці мама з хлопчиком на руках. Ось він, той самий, на велосипедиду триколісному. Ось він на руках у тата. Он разом з ними обома задуває п'ять свічечок на іменинному торті. Гарний білявий синьоокий хлопчик.

Ось виписка з лікарні. Свідоцтво про смерть. Відкрита черепно-мозкова травма. Дата смерті 30.08.1997.

Мені стає зле. У скронях гупає кров, в очах тьмяніє. Підкочується нудота...

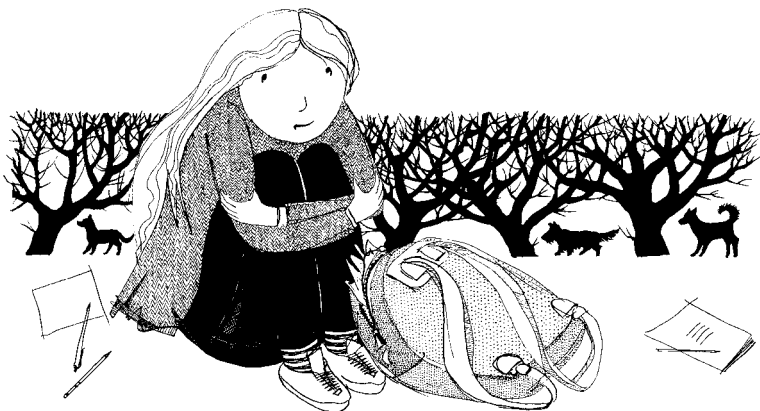
– У мене був братик? – кручу запитання в роті задерев'янілим неслухняним язиком.

– Старший брат. Йому могло би бути двадцять. Машина збила. Просто біля будинку. Вибіг на дорогу за м'ячем.

Тато вимовляє ці слова помалу – так, ніби за кожним разом підіймає кам'яну брилу. І кожна з них тягарем падає на мою голову.

– Чому мені ніколи про нього не казали?..

Тато мовчки міцно пригортає мене.

Догхантер

1

Непомітно від мами я вихапаю двома пальцями сардельку з тарілки і ховаю під столом у пакетик. То – почастунок для Барса. Дорогою до школи я завжди приношу йому щось смачне зі свого сніданку, а коли повертаюся додому – віддаю залишену для нього канапку зі сиром чи ковбасою.

Барс – кумедний чорний кудлатий дворняга. Щойно побачивши мене, він завжди покивує хвостом. Я гладжу його велику голову й чухаю за вухом. Він береться обнюхувати мої руки, бо вони ще пахнуть сарделькою, і облизує їх.

– Чекай, Барсику. Вже даю.

Не встигаю ще повністю витягти сардельку з пакета, як пес вмить ока заковтує її, мов удав крілика.

– Фу, Барсику, фу. Ти невихований песик, – сміюся я, бо пес знову вилизує мені руки.

Він крутить хвостом і радісно супроводжує мене аж до школи через невеликий скверик поруч із нашим будинком.

Саме тут я минулої осені знайшла чорного цуцика і, звичайно ж, принесла додому. Мені так хотілося мати пса! Але батьки не дозволили. Сказали, в мами алергія на тварин.

Я не повірила і плакала, коли мені довелося виносити песика знову на вулицю. Спершу хотіла примудрувати йому в під'їзді невелике кубельце в картонній коробці, та двірничка розкричалась і викинула цуцика надвір.

Так Барс оселився у скверіку. Я таки притягнула туди якусь коробку з фанери, вимостила її своїм старим светриком з флісу, і Барс перезимував там. Згодом він став надто великим, щоб уміститися в коробці. Він гасав собі мікрорайоном з іншими бездомними собаками. Однак і вранці, і по обіді, коли я поверталася зі школи додому, він зажди був у скверіку або коло нашого будинку. Тож я вважала Барса своїм псом, хоч він і жив на вулиці.

Повертаючись після уроків та басейну додому з канапкою в кишені, я зауважила біля дитячого майданчика в сквері якийсь сум'яття. Молоді мами – хто з візочком, а хто з малятами на руках, згуртувались біля гойдалок і щось знервовано обговорювали.

– Як таке можна робити! Адже тут діти гуляють, – долинуло до мене.

– А що, якби хтось із них...

Страшні слова завмерли в нашої пишної сусідки на вустах. Вона, міцно притиснувши до грудей свого дворічного Костика, швидко пішла геть.

– Що сталося, пані Ніно? – я наздогнала сусідку.

– Та он, псів бездомних хтось потруїв, насипавши якоїсь зарази в сардельки. Просто на дитячому майданчику, – відповіла вона й швидко подалась з малим додому.

Барс?! Біля будинку його не було. Я повернулась у сквер і хотіла бігти до майданчика, та ледь переставляла ноги, які миттю стали наче ватяні. Хоч би його там не було... Я шепотіла ці слова вже навіть тоді, коли побачила розпластане на піску одутле тіло.

– Барс. Барсику... – я гладила пса по голові.

– Не чіпай його краще, – порадила мені одна з жінок, розвертаючи візочка і прямуючи геть, бо починався дощ.

– Не чіпати?! То мій пес!!! Хто отруїв його? – я кричала через плач, але жінки не казали нічого. Вони потроху розходилися.

Ще один невеличкий брудно-кремовий дворняга лежав біля каруселі, а інший, чорний з рудим, пес – під деревом.

Я сиділа на піску, дарма що він був холодний і вологий, і тримала Барсову голову на колінах. Пес також був мокрий і холодний. Його серце більше не билось.

– Уль, що ти тут робиш? – почувла я знайомий голос.

Мій однокласник і сусід Сашко присів поруч, гупнувши спортивною сумкою. Я наче зі сну збудилась.

– Мого Барса... хтось отруїв. І ще інших собак.

– Кляті догхантери, – буркнув Сашко.

Якби не Сашко, напевне, я б сиділа там до ночі. Однак хлопець приволік з дому лопату. На краю скверу, під лапатою ялиною, він викопав яму. Разом ми перенесли туди псів і засипали мокрою важкою землею. Не знаю,

нащо, та я кинула в могилу залишену для Барса канашку.

– Ходи вже, – поторсав мене за плече Сашко. – Лле он як.

У калюжах плавали жовті кленові листки. По обличчю мене періщив холодний дощ, змиваючи сльози.

– Не плач. Твій Барс тепер у псячому раю, – сказав мені Сашко на прощання.

– Хіба є псячий рай? – здивувалась я і через силу помахала Сашкові: – Па-па.

Коли я увійшла до помешкання, мама зблідла:

– Що сталося? Ти вся мокра, вся в болоті!

– Барса отруїли.

– Якого Барса? – не зрозуміла мама.

– Пса, якого ти не схотіла лишити! Коли б він жив у нас, такого з ним не сталося б!

Я викрикала ще якісь образливі слова, а тоді замкнулась у своїй кімнаті і плакала до знемоги. Мама грюкала в двері, хотіла увійти, щось пояснити, проте я натягнула на голову подушку і не хотіла нічого чути ані знати.

Потім прийшов тато. Його довелося впустити, бо пообіцяв висадити двері. І справді, він міг, мені не доводилось у цьому сумніватися, бо тато в мене надзвичайно дужий.

Тато сів коло мене і, обійнявши, сказав:

– Мені страшенно шкода, що твій пес загинув. Якби було можна, ми б із мамою дозволили тобі тримати і пса, й kota. Але тварина в помешканні – це неможливо. Мамі було би дуже й дуже зле, розумієш?

Я ткнулась носом в татове плече й хлипала. Що тепер казати, коли Барса більше нема...

4

Наступного дня я не пішла до школи. У мене була гарячка. Я багато спала і не хотіла будитися, бо в моєму сні Барс був живий. Він стрибав навколо мене, радіючи гостинцю, метляв хвостом і лизав мої долоні. І чоло.

– Фу, Барс, фу.

Я сказала це вголос і обтерла чоло. І прокинулась.

– Я не Барс – обтираю тебе, бо ти дуже гаряча, – пояснила мама, коли я розплющила очі.

Вона знову поклала мені на чоло змочену у воді з оцтом хустинку. Я поморщилася від неприємного холоду.

– Знаєш, Улянко, ото на вулиці за тобою однокласник питає. Сашко, – мама всміхнулась мені. – Хотів зайти, та я сказала, краще завтра чи коли тобі вже полегшає.

– Ага, – я знову заплющила очі і вже за якийсь час бавилась із Барсом у сквері.

За два дні гарячка минулася, тільки я страшенно кашляла. Гортала в ліжку збірку «Твої люблені пси та інші звірі», яку мені вчора приніс тато, і не могла стримати сліз, натрапивши на оцей вірш:

*не біжи від мене мій псе не залишай мене
ти навіть не знаєш як міцно мені хочеться
щоби ти був тут щоби ти був поруч
не біжи від мене по той бік землі
і по той бік місяця не залишай мене в лісі
щойно западе темрява мій найдорожчий псе
не відходь від мене щоб не сидіти мені
біля мурашника щоб не вити мені між дерев
щоб не шукати слідів твоїх де ти спіткнувся
щоб не питати всіх як так тебе не стало
коли дивитися здалеку смерть здається
такою несправжньою а коли наближається
ранить багато й міцно як шкло гостре
пробиває лапу як вистріл мисливця ранить
серце псе мій найдорожчий покладу голову
на твоє тіло покладу лапи біля твоїх лап
заплющу очі тихо по тобі плакатиму...*

Мобільник «нявкнув», сповіщаючи про есемеску від Сашка: «здогадуюсь де їх шукати. можна зайти до тебе? терміново». «так», –

відписала я. Витерла очі і сховала книжечку Богдани Матіяш під подушку.

Невдовзі Сашко, розглядаючи фото і картини зі собаками на стінах кімнати, пив зі мною малиновий чай, який принесла мама. Надворі знову дощило і потроху сутеніло.

– То твої малюнки? – спитав хлопець, який був у мене вперше.

– Та, і фото так само.

– Ага, я бачу, що маєш тут багато фоток Барса.

– Ти знаєш, хто його отруїв?

– Я шукав по деяких форумах. Наступне вбивство вони планують у парку Франка. Не впевнений, чи то ті самі, що отруїли Барса, але...

– Коли? Треба їх зупинити. Ми мусимо...

Я закашлялась, а Сашко, перечекавши, тихо розповів мені на вухо свій план.

– Думаєш, зможеш? – перепитав, коли я відпровадила його до дверей.

Я мовчки кивнула, і серце стислося мені від якогось змішаного відчуття остраху, жалю і цікавості.

– Мам, я вже піду завтра до школи, – гукнула я, не зазираючи до вітальні.

– Як? Ти ж іще кашляєш! – здивувалася мама, виглянувши за мною.

– Сашко каже, у нас контрольна важлива, мушу піти, – сказала я майже правду.

Контрольна справді мала бути, але чи потрапимо ми з Сашком на неї – хтозна...

– Якщо мусиш... Але візьмеш ще сироп до школи, може, кашель докучатиме, – порадила мама і пригорнула мене.

– Добраніч, – я вивільнилася з її обіймів і шмигнула у свою кімнату.

6

Уранці, коли ще тільки засіріло за вікном, я вже була вбрана. Накинувши теплу куртку і взявши наплічника, тихесенько викралася з дому, замкнувши двері. До часу, коли батьки прокинуться, ще мінімум година. Я поставила мобільний на вібро і сховала в кишеню куртки, зацепивши блискавку, щоб не загубити.

Водій першої вранішньої маршрутки підозріло зміряв поглядом нас із Сашком – єдиних пасажирів на зупинці, де ми домовилися зустрітись, – однак нічого не запитав. Дорогою в центр у маршрутку підсіло ще з десяток людей, тож водій врешті перестав занепокоєно зиркати на нас у дзеркалі. Коли ми виходили на кінцевій, видалось, що мені аж пече між лопатками від його погляду.

– От тип, – видихнув полегшено Сашко, який, як і я, у маршрутці не озвався жодним

словом, бо видавалося, що водій стежить за нами і готовий підслуховувати.

– Ага. Мені він теж не сподобався, – я перевела погляд із Сашка на пам'ятник Франкові, який височів у ранковій імлі. – Обійдімо зліва?

Сашко кивнув, і ми увійшли в парк. Хоч іще повністю не розвиднілось, ліхтарі вже загасили, і чомусь стало моторошно, особливо, коли ми надібали брудного безпритульного, який спав на лаві.

– Псів не видно. Жодного, – розчаровано сказав Сашко. – Може, ті догхантери писали про якийсь інший парк?

– Може, ми спізналися.

– Не думаю.

Я з жахом роззиралася довкола, сподіваючись будь-якої миті побачити розпластане собаче тіло.

Ми піднялися до середини алеї і раптом за альтанкою зауважили темну людську постать у каптурі, що копирсалася у своєму наплічнику...

Навшпиньки підібралися ближче, і коли Сашко променем ліхтарика вихопив із темряви профіль незнайомця, той відсахнувся і, шпурнувши подалі свій рюкзак, кинувся навтьоки.

– Егей, стій! – гукав, рвонувши за ним, Сашко.

Я підняла із землі рюкзак. Так і є. Декілька сардельок. Отруйний порошок у пакетиках, складаний ніж.

Я подалася поміж дерев, де Сашко, наздогнавши хлопця, повалив його на пріле листя і сидів верхи, заламавши йому руки за спину.

– Що, прийшов собак труїти?!

Хлопець не відповідав. Тільки помотав головою.

– Де твої друзі, га? Скільки ви псів збиралися потруїти нині? – тепер вже я світила ліхтарем хлопцеві, може, трохи старшому за нас, у лице, а він мружився, ховаючи очі.

– Неправда, – буркнув він, намагаючись струсити із себе Сашка, та сили були нерівні.

– То ти отруїв мого Барса? Такого великого чорного пса у скверику на околиці?

– Дивись, скільки сардельок і отрута, – показала я Сашкові, а він ще дужче, мов лещатами, стис руку хлопцеві, що пручався.

– Може, сам скуштуєш зараз сардельку, яку наготував псам? Ану, яка тут уже нашпигована? – сягнув рукою в рюкзак Сашко. – А ми подивимося, як ти будеш мучитись, гад. Може, так, як її пес?

– Придурки, людям то не зашкодить, – догхантер різко вивернувся, і йому вдалося скинути з себе Сашка, який одразу ж знову викрутив йому руку. – Ей, гробані захисники

тварин, тримайте їх усіх у себе в хаті, коли так любите. Нефіг шо їх по парках випускати! – лайнувся хлопець, розглядаючи своє коліно через подерті джинси.

– То не підстава їх труїти, – сердито гукнула я і, згадавши Барса, розплакалась.

– А оце підстава?! – хлопець таки вивільнився від Сашка і, закотивши рукав своєї чорної куртки, показав нам руку, усю в кривих рубцях. – А в сестри моєї – на півобличчя тепер отаке. Знаєте, як їй із цим тепер добре жити!!! Як вона обожнює песиків!!!

У його голосі з'явилися істеричні нотки. По щоках потекли сльози.

Ми мовчали, шоковані. Хлопець важко відсапувався, зиркав на нас із ненавистю, однак не втікав.

– Мій пес не нападав на твою сестру... навіть через одного вбивати всіх?

Перед очима знову постав розпластаний на мокрому піску Барс. Водночас я дуже виразно уявила малу дівчинку з закривавленим пошматованим обличчям.

– Але мені дуже шкода твою сестру. Чесно.

Хлопець мовчав, поки Сашко витрушував із його рюкзак у свій смертельні сардельки.

– Ти ж не робитимеш цього знову? – чи то питав, чи то стверджував він. – Інакше...

– Цих пісв можна забрати в притулок, не треба їх убивати, – вмовляла незнайомця я, марно вишукуючи поглядом поміж дерев хоч би одного пса.

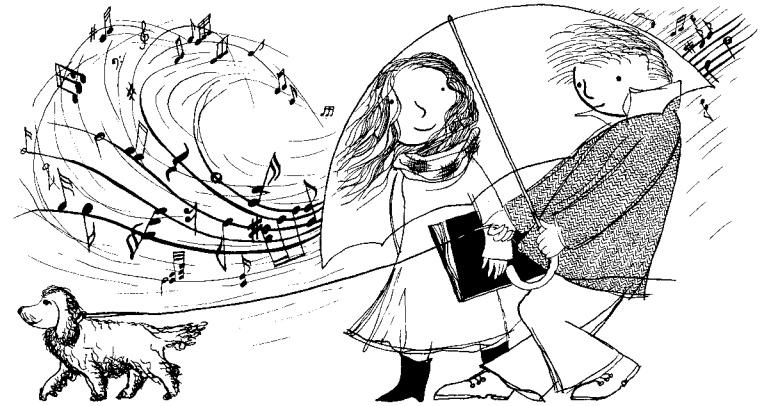
– Та пішли ви...

Хлопець підфутболив носакм кросівка якусь гілляку й, вихопивши зі Сашкових рук свій рюкзак, подався угору через парк.

– Принаймні, нині ми його зупинили, – буркнув Сашко.

– Мені його шкода...

Силует догхантера на виході з парку був маленький і зіщулений. Може, тому мені здалося, що він більше не кривдитиме собак...

Для Елізи

1

Я товкла по клавiшах з такою силою, що «Місячна соната» стала нагадувати якусь рок-імпровізацію. Звісно, навіть не почула, як у мене за спиною з'явилася вчителька. Тож я аж підскочила, коли вона легенько опустила мені руку на плече і спитала:

– Нервуєш? Пошкодуй інструмент.

Я заламала пальці і непривітно глянула на вчительку, чекаючи прочуханки. Однак її сірі очі дивилися на мене лагідно, зібрана своєю «мушлею» зачіска, як завжди, була бездоганна. Високий комірець блузки з рюшами

і строгий гранатовий костюм учительки на-
штовхнули мене на думку, що вона приблука-
ла сюди з іншого століття. Можливо, десь там,
в іншому вимірі, вона наживо слухала Бетхо-
вена або дружила з Шопеном, як Жорж Санд.

– Не поїду на конкурс, – буркнула я, від-
вертаючись від фортепіано.

– То лише мандраж. Ну що, зіграєш? –
вчителька розвернула мене на верткому дзи-
глику, наче маріонетку, обличчям до інстру-
менту.

– Лише мандраж? Торік я була на сцені...
як ідіотка повна... Збилася тричі!

Мій голос зірвався на крик, та вчителька
була незворушна.

– Твої батьки... – почала було вона, та
я урвала:

– От нехай самі їдуть на конкурс і спробу-
ють, як то легко!

– Заспокойся, Лізо!

– Клята музика!!! Мені хотілося подерти
в клоччя ноти і в друзки розтроцити форте-
піано.

– Знаєш, на сцені теж можна опанувати
себе, якщо гратимеш тільки для когось одно-
го, забувши про зал, – промовила Стефанія
Теодорівна.

– Як забути про зал? Хіба грати за заві-
сою.

– Дуже просто. Вибираєш в залі одного
слухача чи слухачку – і граєш тільки для ньо-
го чи неї. Забудь про інших, нехай тебе не
лякає така кількість людей.

– Мені не вдасться, у мене просто дерев'я-
ніють руки, в очах чорніє, – скривилася я, зга-
дуючи минулорічне фіаско на конкурсі юних
виконавців.

– Можна потренуватися. Глянь, ти й зараз
маєш одного, але дуже уважного слухача, –
вчителька кивнула вбік вікна, і я побачила
хлопця, що крізь шибку зазірав до нас.

Він відразу відвів погляд і відійшов під
пожовклий клен, наче засоромившись, що його
впіймали на гарячому.

– Він майже щоразу тут буває, коли в тебе
заняття, – сказала вчителька. – То твій друг?

– Та ну, він просто пса тут вічно вигу-
лює, – пирхнула я, нагледівши неподалік від
хлопця жвавого кокер-спаніеля, який гасав за
голубами, щойно вони опускалися на асфальт.

У мене взагалі нема хлопця, та я нізащо
не сказала б про це учительці. Як я маю зу-
стрічатися з кимось, коли цілими днями вчу
уроки і товчу ті клавіші, хай їм грець!

– Ну добре, друг чи не друг, а зіграй вре-
пті «Місячну сонату». Бачиш, публіка чекає, –
пожартувала вчителька, хоч мені було не до
смішок.

Я зосередилася, міркуючи, чи можливо таке, що той чудик справді приходить сюди послухати мою гру? Невже є ще на світі хлопці, крім музикантів, яким подобається Бетховен? У моєму класі всі відверто глузували з моїх занять музикою. Самі вони, якщо й відвідували якісь секції, то хіба танці чи дзюдо або плавання. Здебільшого всі сиділи *ВКонтакте* і обговорювали останні комп'ютерні ігри, модні гаджети та шкільні плітки. Я була серед них білою вороною. Батьки чомусь вирішили, що мене чекає велика музична кар'єра. Аби ж то...

Я грала, уявляючи, що коли вийду з класу, він заговорить до мене. Можливо, навіть похвалить мою гру.

– Тепер дуже добре, бачиш, це не так і важко, – промовила вчителька, коли останні акорди сонати розчинилися в повітрі.

Тут просто нема цілої зали людей.

2

Коли я вийшла з класу, збиралося на дощ. Вітер крутив жовтим і брунатним кленовим листям, яке, здавалося, виконувало якийсь ритуальний танок. Всередині мене відлунювала велична музика Бетховена, тож я не відразу завважила, що хлопець дивиться на мене, не

зводячи очей. Врешті він зважився і, тягнучи неслухняного пса за повідок, підійшов ближче:

– Привіт.

– Привіт.

– Ти так гарно грала нині, – хлопець ніяково зиркнув на мене, і я побачила, що очі в нього – такі сині.

Я не знала, що сказати, тож ляпнула:

– Класний в тебе песик. Як називається?

– Джек. А я – Марко, – усміхнувся хлопець.

– Ліза.

Я відчула, як пашіє лице. Ото дуринда, замість спитати, як його звать, спитала про пса. Тим часом вітер вже досхочу набавився листям і хмарами й нагнав на нас дощу. Ховаючи голову під капюшон, я помахала хлопцеві та рвонула через дорогу. І відразу ж подумала, що не треба було отак притьмом прощатися і втікати. Могли б іще порозмовляти. Подумаєш, дощ.

3

Перед наступним заняттям я знову заглядила в шкільному подвір'ї Марка з Джеком. Уявила собі хлопцеві сині очі – і грати було зовсім неважко, я ніби взагалі перестала хвилюватися. За якийсь час до нот домішалася

музика дощових крапель. Я засмутилась – тепер Марко мене не чекатиме. Однак вийшовши надвір, побачила, що він махає мені рукою, запрошуючи під гігантську парасолю. Джек, як і завжди, гасав по калюжах під дощем.

– Привіт, а я свою парасолю, здається, загубила.

– То я проведу тебе, – сказав Марко.

Йти з ним під парасолькою було дуже затишно, здавалося, що сумного сірого й мокрого світу навколо не існує, тільки маленький затишний острівець під колом гранатової парасолі, де ми врятувалися від пронизливо-холодних крапель дощу.

Марко розповів, що вчиться в фізматліцеї, але йому завжди подобалась класична музика.

– Я ніколи не ходив на заняття, бо в бабці не було грошей на інструмент, а тепер вже, мабуть, пізно вчитися.

Так я дізналася, що Марко жив удвох з бабусею, бо батьки його загинули в автокатастрофі. Грошей завжди не вистачало, тільки зараз він став отримувати стипендію за гарне навчання і потайки мріяв наскладати на гітару і навчитися таки грати.

– Мені подобається акустична гітара, – сказала я. – Маю гарні диски, хочеш послухати?

Так я з Марком опинилася вдома, і ми пили гарячий чай з м'ятою та лимоном і слухали на ноутбуці музику.

– Ти знову гратимеш у четвер? – спитав на прощання Марко.

– Ні, в четвер буду на конкурсі в Києві, – тихо сказала я, відчуваючи, як мене опановує страх і підкочується до горла холодним клубком.

– Буду тримати за тебе кулаки, – пообіцяв Марко і цьомкнув мене чомусь в око.

4

Ніколи не забуду того холодного страху, який скував мене, коли я вийшла на сцену в концертному залі Київської консерваторії. Ноги мені підкошувалися, у вухах дзвеніло. Коли я почула власне ім'я, долоні стали бридотно вологі, а в скронях гупала кров.

Не цього разу. Я не зможу збитися. Я мушу грати для Марка. Він обіцяв тримати кулаки. От якби він був тут! Я заплющила очі і піднесла тремтячі руки над клавішами. Уявний Марко усміхнувся мені, і я ніби відчула доторк його вуст на своєму оці. Над головами глядачів полинули глибокі і величні акорди «Місячної сонати»...

5

Ми поверталися нічним поїздом, побродивши з мамою осіннім Києвом. Цього разу Дніпро видався мені найпрекраснішою річкою на світі, адже я везла додому нагороду за друге місце в конкурсі.

«Вітаю», – відповів Марко на мою есемеску, а потім надіслав ще одну. В тій другій написав: «Люблю», – і мені здалося, що потяг летить крізь ніч, не торкаючись навіть рейок.

6

Він чекав на вкютаній сірою мжичкою платформі. Здається, мама трохи здивувалася, коли Марко розкрив наді мною чудесну білу парасольку, змережану нотами:

– Це тобі, за перемогу. Вітаю ще раз, – промовив він, ніяковіючи трохи під поглядом моєї мами, але вона, усміхнувшись, пішла трохи попереду, аби ми могли порозмовляти. Доц дзвінко тарабанив по парасольці, яка відразу страшенно сподобала мені.

– Цю я вже нізащо не загублю, – пообіцяла Маркові.

– Не зарікайся! – він легенько вщипнув мене за кінчик носа. – Як загубиш, подарую нову – мені ж призначили стипендію.

– А як же гітара?

– Назбираю, не турбуйся.

Удома я розклала парасольку сушити і, присівши, розглядала ноти на ній. Я сіла до фортепіано і спробувала зіграти з парасолькової партитури. Не може бути! Як я відразу не впізнала цих нот?! Це ж Бетховен! «Для Елізи». Він написав її для своєї коханої. Музикознавці називають адресаткою різних сучасниць великого композитора. Мелодія з'являлася з-під пальців і прокрадалася просто в серце. Я знову грала для Марка, тепер реального – він сидів поруч на каналі й незмигтно дивився на мене такими добрими очима.

– Це Бетховен. Для Елізи, – прошепотіла я, нахилиючись і нишком цілуєчи Марка.

– Для Елізи – тож і для тебе, – відповів він мені між поцілунками.

Щоденник Ельфа

*Людські вуха –
ембріони янгольських
крил.*

Василь Голобородько

Я стою перед дзеркалом і з огидою розглядаю свої велетенські локатори-вушиська. Якого біса ця клята фізкультурниця постійно вимагає збирати на урок волосся у хвіст чи заплітати коси?!

Клаповуха. Чебурашка. Ельф. Яких тільки я не наслухалася «компліментів» на адресу своїх вух під час фізкультури. В усіх інших випадках я ношу накручене і розколошкане волосся, яке повністю ховає ті кляті вуха! Але

фізкультура – тричі в тиждень – то справжня кара для мене. Як тільки та Гантелька (таке прізвисько дали в нашій класі вчительці фізкультури) не розуміє цього?!

Різко, боляче смикнувши сама себе, розпускаю хвостик і, не стримавши злості, жбурляю щітку для волосся кудись за диван. Ельфом мене нині Петро назвав. Йолоп! Він думає, я сама не бачу, які в мене вуха, думає, так приємно, коли всі на тебе повсякчас витрищаються?! А він ще мені раніше подобався... Придурок справжній, і як я досі не бачила?

Розлігшись на дивані, мрію про пластичну операцію, яку обов'язково зроблю собі, коли виросту, хай там що. Батьки кажуть, до речі, що мої вуха не такі вже й великі. Але вони просто гігантські і стирчать на два боки перпендикулярно до голови, чесно кажу. Ні в мами, ні в тата таких нема. Що то за предки передали мені таке генетичне «добро» в спадок? І цікаво, чи Гантелька стала би збирати своє волосся в хвостик на потилиці, коли би мала таке «щастя»?

Капець, де ж та щітка полетіла. Тепер ще за диван лізти доведеться. Фу ти ну ти, є, але вся в куряві. Он ще паркетні дошки відстали чогось. Невже я так сильно тою щіткою гупнула?

Намагаючись запхати неслухняні паркетинки назад, я зауважую, що з-під них стирчить

якийсь картатий червоно-зелений папір чи то картон. Смикнувши за кольоровий кутик, я витягну невеличкий запорошений блокнот. Це ж треба! Хто його там закинув? Чи, може, сховав?

Здмухнувши і струсивши з блокнотика куряву, я розгортаю його і читаю на звороті палітурки: «Щоденник Ельфа». Далі, на листочках у клітинку, йдуть датовані записи. Заінтригована, починаю читати.

20 травня

Мене в лікарні один хлопчик назвав Ельфом. Прикольнo так. А все через мої вуха, які стирчать з голови, як якісь локатори. Якби я не облісіла повністю від хіміотерапії, не стала би Ельфом. Взагалі-то Поттерів Добі ніколи не видавався мені красунчиком. А я тепер справді на нього схожа, то й не маю чого заперечити. Іноді уві сні я розчісую своє довге кучеряве волосся. А коли прокидаюся – вдягаю ажурний берет. Мені його мама сплела. Без нього чуюся голою.

27 травня

Почалися мої останні в житті літні канікули. Я навіть не знаю, коли вони закінчатся,

напевне, до осені не дотягну. Мама й тато переконують мене, що вдома я окріпну й видужаю. Але вони не кажуть мені правди. Коли мене забирали з лікарні, я бачила підпухлі від плачу очі медсестри, з якою встигла заприятелювати. Вона подарувала мені «Оскара і Рожеву Пані» на прощання. Я вже прочитала про Оскара і зрозуміла, що додому мене забрали вмирати.

1 червня

Колись у День захисту дітей батьки завжди водили мене в Парк культури на атракціони. Сьогодні я надто слаба, і ніхто не пропонує мені вилазку. А було би класно ще раз побачити Львів з оглядового колеса. Я попросила про це маму. Вона не стрималась і заплакала. Стала терти очі й дурити, що вія потрапила. Сказала, що на атракціони підемо восени. Чи ВОНА САМА В ЦЕ ВІРИТЬ?

3 червня

Мені так шкода, що доводиться багато спати. Нехай би навіть ці дні були останні, але я хотіла би МОГТИ їх гарно прожити. Купатися, бігати щодуху, їздити полем до річки на велосипеді. А не чекати фіналу. Напевне,

ліпше все-таки померти раптово. От, наприклад, якщо зіб'є машина. Колись так збили на велосипеді сусідського хлопця. На похороні я дивилася на хлопця й не могла повірити, що вже ніколи не зможу з ним порозмовляти.

5 червня

«Щоденник Ельфа» доводиться ховати під паркет за диваном. Вчора мама побачила, що я щось писала, і дуже розпитувала. Питала, може, я пишу вірш чи казку, і просила почитати. Я не хочу, щоб мама побачила мої записи. Щоб дізналась, що я ЗНАЮ. Їй не можна переживати.

7 червня

У мене нема Рожевої пані, як в Оскара. І нема товариства. Мої подружки залишилися ніби в якомусь іншому житті. Я не хочу їм дзвонити. Не хочу, щоб приходили. Про що я їм розкажу – про лікарню? Про смерть? Про те, що я не вмю, як Оскар, прожити за день десятиліття? Інші дівчата і хлопці, які там зі мною були, теж не вмюють. І ніхто з них не хотів вмирати.

10 червня

Нині мама показала мені сестричку. Принесла знімку з УЗД. Ну ось, вони вже матимуть, ким мене замінити. Можливо це чи ні – замінити одну дитину іншою? Я ніколи не дізнаюся про це, бо не буду мамою.

Цікаво, чи буде моя сестра клаповуха? Мама засміялась з цього питання і казала, що точно буде, бо вже навіть на УЗД видно, які гігантські в неї вуха. Мама вперше за останні дні пожартувала. Ну, й нехай, буде ще один маленький Ельфик. Хотіла б я її побачити. А може, ще побачу? Або тут, або десь колись, у Нангіялі?

14 червня

Мама й тато питали, як я хочу назвати сестру. Нехай буде Леся. Мені завжди подобалося це ім'я. І нехай ніколи не хворіє.

Я довго сиділа заціпенівши зі щоденником моєї сестри у руках. Сестри, яка дала мені ім'я. Яка бачила мене лише на УЗД-знімку. І яку я бачила тільки на фото. І на жодному фото, звісно, вона не була лисою. Батьки не дуже люблять зі мною про Анну говорити, так, ніби чуються винуватими в її смерті. Але ж це неправда.

Вона була б уже доросла, моя сестра-Ельф. Тільки щойно я по-справжньому зрозуміла, як дуже мені її всі ці роки бракувало. Чомусь я впевнена, що вона би зрозуміла мої претензії до Гантельки.

Я ховаю маленький блокнотик на сам низ своєї шухляди. Цікаво, чи Анна сподівалась, що через дванадцять років я прочитаю «Щоденник Ельфа»? Я розпитаю Анну про все колись, коли ми зустрінемось у Нангіялі.

Ми обов'язково впізнаємо одна одну. За вухами.

Зміст

Свято першого снігу	5
Ярмарок hand made	18
Карнавал.....	27
Велосипед.....	37
ВКонтакте	41
Хочу сестру	52
Сестра	62
Ботанік	66
Мені тринадцятий минало	69
Мій друг – маніяк.....	85
Шерлок Холмс і доктор Ватсон-с	94
Садист.....	103
Все буде добре.....	110
Усе шкереберть. І в цьому є сенс	119
Ім'я для сестрички	131
Біла мама.....	138
Догхантер.....	146
Для Елізи.....	159
Щоденник Ельфа	168

Цю книгу надруковано на екологічно чистому книжковому папері,
що зменшує контрастність, полегшує сприйняття тексту
і спеціально призначений для друку дитячих видань

Літературно-художнє видання

Наталка Малетич

Щоденник Ельфа

Для середнього шкільного віку

Головний редактор *Мар'яна Савка*
Художнє оформлення *Андрій і Діна Нечаєвські*
Літературний редактор *Оксана Думанська*
Технічний редактор *Роман Коник*
Коректор *Анастасія Єфремова*
Макетування *Андрій Бочко*

Підписано до друку 20.07.2015. Формат 60x84/16

Папір **Holmen Book Cream**. Гарнітура шкільна.

Умовн. друк. арк. **??**. Наклад 2000 прим. Зам. №

Видавництво **С**тарого **Л**ева

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 4708 від 09.04.2014 р.

Адреса для листування:

а/с 879, м. Львів, 79008

lev@starlev.com.ua, www.starlev.com.ua

Львівський офіс:

вул. Лемківська, 15-А

тел./факс: (032) 240-47-98

моб. тел.: (067) 502-75-12

zbut@starlev.com.ua

Київський офіс:

метро Лук'янівська

вул. Білоруська, 34

тел./факс: (044) 489-14-49

моб. тел.: (067) 341-03-10

Партнер видавництва

Надруковано у ПП «Юнісофт»

61036, м. Харків, вул. Морозова, 13 б

Свідоцтво ДК № 3461 від 14.04.2009

www.ttornado.com.ua